

ҮНДЭСНИЙ АУДИТЫН ГАЗАР

САНХҮҮГИЙН АУДИТЫН ТАЙЛАН

ЭРДЭНЭС АЛТ РЕСУРС ХХК-ИЙН 2023 ОНЫ САНХҮҮГИЙН
ТАЙЛАНД ХИЙСЭН АУДИТЫН ТАЙЛАН

Аудитын код: СНАГ-2024/38/НА-СТА-ТӨА

Энэхүү аудитын тайлантай холбоотой нэмэлт мэдээллийг
дараах хаягаар авна уу.

Санхүү-Нийцлийн аудитын газрын захирал,
тэргүүлэх аудитор: Ц.Наранчимэг
Утас: 261663 Цахим хаяг: naranchimegts@audit.gov.mn
Аудитын менежер: С.Нацагдорж
Утас: 260512 Цахим хаяг: natsagdorjs@audit.gov.mn
Аудитор: Б.Эрдэнэзул
Утас 260512 Цахим хаяг: erdenezulb@audit.gov.mn
Лайт энд Дилайт Аудит ХХК-ийн захирал: М.Нурболат
Утас: 70007275 Цахим хаяг: lightanddelightaudit@gmail.com

Улаанбаатар хот
2024 он

АГУУЛГА

1.ХАРААТ БУС АУДИТОРЫН ДҮГНЭЛТ	2
2.АУДИТ ХИЙСЭН САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАН	4
3. САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН ТОДРУУЛГА.....	9
4. АУДИТЫН ТАЙЛАН.....	16
4.1 Ерөнхий зүйл	16
4.2 Материаллаг байдал.....	16
4.3 Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийн хэрэгжилт	16
4.4 Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн аудитын асуудал	17
4.4.1 Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилт.....	17
4.4.2 Бусад хууль тогтоомжийн хүрээнд	17
4.5 Завсрын аудитын үр дүн, өмнөх зөвлөмжийн хэрэгжилт	17
4.5.1 Завсрын аудитын талаар	17
4.5.2 Өмнөх аудитын мөрөөр авч хэрэгжүүлсэн арга хэмжээний үр дүн.....	17
4.6 Дараагийн аудитаар анхаарах асуудал	18
5. АУДИТЫН ИЛРҮҮЛЭЛТ.....	19
5.1 Төлбөрийн акт	20
5.2 Албан шаардлага	20
5.3 Зөвлөмж.....	21
6. АУДИТААР ИЛЭРСЭН БУРУУ ИЛЭРХИЙЛЛИЙН НЭГТГЭЛ.....	23

Товчилсон үгийн жагсаалт

АДБОУС	Аудитын Дээд Байгууллагын Олон Улсын Стандарт
НБББББ	Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын баримт бичиг
НББОУС	Нягтлан Бодох Бүртгэлийн Олон Улсын Стандарт
МУЗГ	Монгол Улсын Засгийн Газар
НӨАТ	Нэмэгдсэн өртгийн албан татвар
ТБОНӨХБАҮХАТ	Төрийн болон орон нутгийн өмчийн хөрөнгөөр бараа, ажил, үйлчилгээ худалдан авах тухай
СТОУС	Санхүүгийн Тайлагналын Олон Улсын Стандарт
ХХША	Хэрэг хянан шалгах ажиллагаа

ҮНДЭСНИЙ АУДИТЫН ГАЗАР

15160 Улаанбаатар хот, Чингэлтэй дүүрэг
Бага тойруу-3, Засгийн газрын IV байр
Утас: 26-04-37, Факс: 51-26-42-30
E-mail: info@audit.gov.mn

ЭРДЭНЭС АЛТ РЕСУРС ХХК-ИЙН
ГҮЙЦЭТГЭХ ЗАХИРЛЫН ҮҮРЭГ
ГҮЙЦЭТГЭГЧ Э.УУГАНБАЯР ТАНАА

2024.03.25 № 07/814
танай _____-ны № _____-т

Хязгаарлалттай дүгнэлт

Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.3.1, 8 дугаар зүйлийн 8.1, 8.4, Төсвийн тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.9.8-д заасны дагуу Эрдэнэс алт ресурс ХХК-ийн 2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн байдал, орлогын дэлгэрэнгүй, өмчийн өөрчлөлт, мөнгөн гүйлгээний тайлан, тодруулгуудад аудит хийлээ.

Дүгнэлтийн үндэслэл хэсэгт дурдсан буруу илэрхийлэл нь материаллаг боловч өргөн тархаагүй гэж үзсэн бөгөөд санхүүгийн тайланд үзүүлэх нөлөөг эс тооцвол Эрдэнэс алт ресурс ХХК-ийн 2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн тайланг Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Санхүүгийн тайлагналын олон улсын стандартад нийцүүлэн бүх материаллаг зүйлсийн хувьд үнэн зөв толилуулсан байна.

Дүгнэлтийн үндэслэл

Төрийн аудитын байгууллага аудит хийхдээ Аудитын дээд байгууллагын олон улсын стандарт, түүнд нийцүүлэн Монгол Улсын Ерөнхий аудиторов баталсан журам, зааврын дагуу гүйцэтгэж, аудит хийгдэх байгууллагаас хараат бус, аудиторов ёс зүйн үүрэг хариуцлагыг биелүүлж ажилласан. Бидний цуглуулсан хангалттай бөгөөд зохистой аудитын нотолгоо нь дүгнэлт өгөх үндэслэл болно.

Санхүүгийн тайлангийн аудитаар нийт 1,062.3 сая төгрөгийн зөрчил илэрсэн нь бидний тогтоосон материаллаг байдлын түвшнээс давж, дангаараа буюу эсвэл нийтээр санхүүгийн тайланд материаллаг боловч өргөн тархаагүй, санхүүгийн тайлагналын нийцсэн бөгөөд зохистой байх батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна. Тухайлбал:

- Компанийн үйл ажиллагаанд ашиглахгүй байгаа 19 тээврийн хэрэгсэлд тайлант хугацаанд санхүүгийн тайлангийн зорилгоор 278.4 сая төгрөгийн элэгдэл тооцсон;
- Гэрээний үүргийн биелэлтийг хангуулах зорилгоор худалдан авсан бараа ажил үйлчилгээний чанарын баталгаа 39.8 сая төгрөгийг суутгаагүй;
- Тайлант хугацаанд 712.8 сая төгрөгийн бараа, ажил үйлчилгээний худалдан авалтад гүйцэтгэгчийг харьцуулалтын болон нээлттэй тендер сонгон шалгаруулах журмаар сонгон шалгаруулаагүй, шууд гэрээ байгуулан худалдан авалт хийсэн зэрэг зөрчлүүд нь Төрийн болон орон нутгийн өмчийн хөрөнгөөр бараа ажил үйлчилгээ худалдан авах тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.5, 8.6, 8.7.1, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1.3, 5.1.4, 18 дугаар зүйлийн 18.1, 20 дугаар зүйлийн 20.2.2, 20.2.5, Засгийн газрын 2021 оны 124 дүгээр тогтоол, Сангийн сайдын 2021 оны 102 дугаар тушаалд заасантай нийцэхгүй байна.

Асуудлыг онцолсон хэсэг

Эрдэнэс Монгол ХХК-ийн Төлөөлөн удирдах зөвлөлийн 2023 оны 7 дугаар сарын 5-ны өдрийн 49 дүгээр тогтоолоор Эрдэнэс силвер ресурс ХХК-ийг Эрдэнэс алт ресурс ХХК-д нэгтгэх шийдвэр гарч, компаниудыг нэгтгэсэн байна.

Си Си Эм Икс ХХК-аас Салхит уурхайн тусгай зөвшөөрөл эзэмшигч байсан Жи Пи Эф ХХК-д хөрөнгө оруулалт хийсэн гэсэн үндэслэлээр Эрдэнэс силвер ресурс ХХК-аас 2022 онд 19,997.5 сая төгрөг гаргуулахаар нэхэмжилж, 2024 оны 01 дүгээр сард нэхэмжлэлийн шаардлагаа хөрөнгийн өмчлөх эрхийг тогтоолгохоор нэмэгдүүлж, шүүх хурлыг 2024 оны 4 дүгээр сарын 26-ны өдөр товлосон байна.

Аудитын гол асуудал

Эрдэнэс Монгол ХХК-ийн дүрэмд охин, хараат компани, харьяа хуулийн этгээд, төслийн нэгж нь үйл ажиллагаагаа энэ дүрэм, нэгдлийн нэгдсэн стратеги төлөвлөгөө, бодлого, журамд нийцүүлэн мөрдөж ажиллах талаар тусгасан байна. Иймд нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын баримт бичгийг боловсруулж батлах үйл ажиллагаа нь толгой компанийн эрх хэмжээний хүрээний асуудал байна.

Тайлант оны нийт орлогыг 298,207.1 сая төгрөгөөр, нийт зардлыг 146,283.9 сая төгрөгөөр, 114,842.4 сая төгрөгийн ашигтай ажиллахаар баталсан ба хөрөнгө оруулалтын арга хэмжээнд 29,278.0 сая төгрөгийг төлөвлөсөн байна. Гүйцэтгэлээр 150,446.8 сая төгрөгийн орлого бүрдүүлж, 84,116.8 сая төгрөгийн зардал гарган, 66,330.0 сая төгрөгийн цэвэр ашигтай ажиллаж, 5,234.9 сая төгрөгийг хөрөнгө оруулалтын арга хэмжээнд зарцуулсан байна.

Бусад асуудлын хэсэг

Удирдлага бусад мэдээлэлтэй холбоотой үүрэг хариуцлагыг хүлээнэ.

Эрдэнэс алт ресурс ХХК-ийн жилийн гүйцэтгэлийн төлөвлөгөөнд 23 зорилгын хүрээнд 53 зорилтод үндэслэн нийт 202 арга хэмжээг хэрэгжүүлэхээр төлөвлөснөөс 195 арга хэмжээг хэрэгжүүлэн 90.0 хувийн гүйцэтгэлтэй гэж тайлагнасан байна. Санхүүгийн тайланд өгсөн бидний дүгнэлт бусад мэдээллийг хамраагүй болно.

Удирдлага болон Засаглах эрх бүхий этгээдийн санхүүгийн тайланд хүлээх үүрэг, хариуцлага

Удирдлага нь санхүүгийн тайланг Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Санхүүгийн тайлагналын олон улсын стандартын дагуу үнэн зөв бэлтгэж толилуулах үүрэгтэй.

Санхүүгийн тайланг залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийлэлгүй бэлтгэхэд шаардлагатай гэж үзсэн дотоод хяналтыг тодорхойлж, хэрэгжүүлэх үүрэг хариуцлага хүлээнэ.

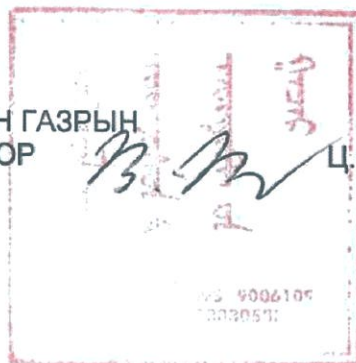
Төрийн аудитын байгууллагын үүрэг, хариуцлага

Төрийн аудитын байгууллага залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийллээс санхүүгийн тайлан бүхэлдээ ангид эсэх талаарх үндэслэлтэй баталгаажуулалт олж авах, дүгнэлт, зөвлөмж бүхий аудитын тайлан гаргах зорилготой.

Үндэслэлтэй баталгаажуулалт нь дээд түвшнийх боловч үнэмлэхүй түвшний баталгаажуулалт биш бөгөөд АДБОУС-ын дагуу хийсэн аудитаар бүх материаллаг буруу илэрхийлэл бүрийг илрүүлнэ гэсэн баталгаа болохгүй юм.

Буруу илэрхийлэл нь залилан эсвэл алдаанаас үүсэж болох бөгөөд дангаараа эсвэл нийлээд уг санхүүгийн тайланд үндэслэн гаргах хэрэглэгчдийн эдийн засгийн шийдвэрт нөлөөлөх үндэслэлтэй байвал материаллаг гэж үздэг.

САНХҮҮ-НИЙЦЛИЙН АУДИТЫН ГАЗРЫН
ЗАХИРАЛ, ТЭРГҮҮЛЭХ АУДИТОР

Ц.НАРАНЧИМЭГ

2.АУДИТ ХИЙСЭН САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАН**2.1 Аудит хийсэн санхүүгийн байдлын тайлан**

2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон

/төгрөгөөр/

Мөрийн дугаар	Үзүүлэлт	2022 оны 12-р сарын 31	2023 оны 12-р сарын 31
А	Б	1	2
1	ХӨРӨНГӨ		
1.1	ЭРГЭЛТИЙН ХӨРӨНГӨ		
1.1.1	Мөнгөн хөрөнгө	513,560.13	9,772,083,046.44
1.1.2	Дансны авлага	-	675,736,896.92
1.1.3	Татвар, НДШ-ийн авлага	-	1,522,414,509.03
1.1.4	Бусад авлага	508,623.00	201,617,853.00
1.1.5	Бусад санхүүгийн хөрөнгө	-	69,050,000,000.00
1.1.6	Бараа материал	8,505,305.98	66,940,995,550.93
1.1.7	Урьдчилж төлсөн зардал/тооцоо	36,300,081.09	575,399,911.29
1.1.20	Эргэлтийн хөрөнгийн дүн	45,827,570.20	148,738,247,767.61
1.2	Эргэлтийн бус хөрөнгө		
1.2.1	Үндсэн хөрөнгө	1,365,677,673.78	74,921,105,020.59
1.2.2	Биет бус хөрөнгө	146,213,363.26	5,036,584,937.33
1.2.5	Хайгуул ба үнэлгээний хөрөнгө	3,421,422.90	22,461,475,182.75
1.2.8	Хойшлогдсон бондын хөрөнгө	-	853,421,554,149.69
1.2.10	Эргэлтийн бус хөрөнгийн дүн	1,515,312,459.94	955,840,719,290.36
1.3	НИЙТ ХӨРӨНГИЙН ДҮН	1,561,140,030.14	1,104,578,967,057.97
2	ӨР ТӨЛБӨР БА ЭЗЭМШИГЧДИЙН ӨМЧ		
2.1	Өр төлбөр		
2.1.1	Богино хугацаат өр төлбөр		
2.1.1.1	Дансны өглөг	254,450,091.00	4,738,722,541.58
2.1.1.2	Цалингийн өглөг	845,045.13	-
2.1.1.3	Татварын өр	14,759,562.25	95,990,165,454.88
2.1.1.4	НДШ-ийн өглөг	2,029,221.28	-
2.1.1.5	Банкны богино хугацаат зээл	1,327,359,544.00	-
2.1.1.6	Хүүний өглөг	1,145,839,708.72	-
2.1.1.8	Урьдчилж орсон орлого	-	80,286,392,321.42
2.1.1.10	Бусад богино хугацаат өр төлбөр	-	1,926,180,248.85
2.1.1.13	Богино хугацаат өр төлбөрийн дүн	2,745,283,172.38	182,941,460,566.73
2.1.2	Урт хугацаат өр төлбөр		
2.1.2.1	Урт хугацаат зээл	3,453,167,148.20	-
2.1.2.2	Урт хугацаат нөөц (өр төлбөр)	-	2,414,595,900.00
2.1.2.4	Бондын санхүүжилтийн өглөг	-	877,333,018,853.89
2.1.2.6	Урт хугацаат өр төлбөрийн дүн	3,453,167,148.20	879,747,614,753.89
2.2	Өр төлбөрийн нийт дүн	6,198,450,320.58	1,062,689,075,320.62
2.3	ЭЗЭМШИГЧДИЙН ӨМЧ		
	Өмч		
2.3.1	Өмч: а) төрийн	100,000,000.00	101,000,000.00
2.3.8	Эзэмшигчдийн өмчийн бусад хэсэг	-	28,703,725,699.86
2.3.9	Хуримтлагдсан ашиг, алдагдал	(4,737,310,290.44)	13,085,166,037.49
2.3.11	Эздийн өмчийн дүн	(4,637,310,290.44)	41,889,891,737.35
2.4	ӨР ТӨЛБӨР БА ЭЗДИЙН ӨМЧИЙН ДҮН	1,561,140,030.14	1,104,578,967,057.97

2.2 Аудит хийсэн орлогын дэлгэрэнгүй тайлан

2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон

/төгрөгөөр/

Мөрийн дугаар	Үзүүлэлт	2022 оны 12-р сарын 31	2023 оны 12-р сарын 31
А	Б	1	2
1	Борлуулалтын орлого (цэвэр)	-	150,023,801,652.76
2	Борлуулалтын өртөг	-	47,496,407,925.36
3	Нийт ашиг (алдагдал)	-	102,527,393,727.40
4	Түрээсийн орлого	-	236,234,319.67
5	Хүүний орлого	-	132,353,799.45
8	Бусад орлого	-	54,369,005.67
9	Борлуулалт, маркетингийн зардал	-	7,126,225,063.01
10	Ерөнхий ба удирдлагын зардал	344,379,578.59	1,789,375,139.77
11	Санхүүгийн зардал	431,501,203.74	545,843,818.70
12	Бусад зардал	15,837,725.00	1,075,207,498.26
13	Гадаад валютын ханшийн зөрүүний олз гарз	-	(230,433,665.91)
18	Татвар төлөхийн өмнөх ашиг (алдагдал)	(791,718,507.33)	92,183,265,666.54
19	Орлогын татварын зардал	-	25,853,267,611.22
20	Татварын дараах ашиг (алдагдал)	(791,718,507.33)	66,329,998,055.32
22	Тайлант үеийн цэвэр ашиг (алдагдал)	(791,718,507.33)	66,329,998,055.32
24	Орлогын нийт дүн	(791,718,507.33)	66,329,998,055.32

2.3 Аудит хийсэн өмчийн өөрчлөлтийн тайлан

2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон

Д/Д	Үзүүлэлт	Өмч	Эздийн өмчийн бусад хэсэг	/төгрөгөөр/	
				Хуримтлагдсан ашиг	Нийт дүн
1	2022 оны 01-р сарын 01-ний үлдэгдэл	100,000,000.00	-	(3,945,591,783.11)	(3,845,591,783.11)
2	Бүртгэлийн бодлогын өөрчлөлт	-	-	-	-
3	Залруулсан үлдэгдэл	100,000,000.00	-	(3,945,591,783.11)	(3,845,591,783.11)
4	Тайлангийн үеийн цэвэр ашиг	-	-	(791,718,507.33)	(791,718,507.33)
9	2022 оны 12-р сарын 31-ний үлдэгдэл	100,000,000.00	-	(4,737,310,290.44)	(4,637,310,290.44)
10	Бүртгэлийн бодлогын өөрчлөлт	-	-	1,328,822,732.58	1,328,822,732.58
11	Залруулсан үлдэгдэл	100,000,000.00	-	(3,408,487,557.86)	(3,308,487,557.86)
12	Тайлангийн үеийн цэвэр ашиг	-	-	66,329,998,055.32	66,329,998,055.32
14	Өмчид гарсан өөрчлөлт	1,000,000.00	28,703,725,699.86	(49,836,344,459.97)	(21,131,618,760.11)
17	2023 оны 12-р сарын 31-ний үлдэгдэл	101,000,000.00	28,703,725,699.86	13,085,166,037.49	41,889,891,737.35

2.4 Аудит хийсэн мөнгөн гүйлгээний тайлан

2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон

/төгрөгөөр/

Мөрийн дугаар	ҮЗҮҮЛЭЛТ	2022 оны 12-р сарын 31	2023 оны 12-р сарын 31
А	Б	1	2
1	Үндсэн үйл ажиллагааны мөнгөн гүйлгээ		
1.1	Мөнгөн орлогын дүн (+)	-	109,545,958,613.34
1.1.1	Бараа борлуулсан, үйлчилгээ үзүүлсний орлого	-	80,817,630,126.91
1.1.3	Даатгалын нөхвөрөөс хүлээн авсан мөнгө	-	2,325,600.00
1.1.5	Татаас, санхүүжилтийн орлого	-	285,151,101.00
1.1.6	Бусад мөнгөн орлого	-	28,440,851,785.43
1.2	Мөнгөн зарлагын дүн (-)	1,328,157,303.60	65,182,379,947.44
1.2.1	Ажиллагчдад олгосон мөнгө	152,788,834.53	1,816,012,847.98
1.2.2	Нийгмийн даатгалын байгууллагад төлсөн мөнгө	92,666,027.04	458,290,351.46
1.2.3	Түүхий эд материал худалдан авахад төлсөн мөнгө	5,527,140.00	15,995,626,174.97
1.2.4	Ашиглалтын зардалд төлсөн мөнгө	4,385,600.00	2,285,172,468.67
1.2.5	Түлш шатахуун, тээврийн хөлс, сэлбэг хэрэгсэлд төлсөн мөнгө	5,335,061.00	3,816,693,323.14
1.2.6	Хүүний төлбөрт төлсөн	5,187,725.00	1,691,683,527.42
1.2.7	Татварын байгууллагад төлсөн	28,957,694.29	37,665,722,028.25
1.2.8	Даатгалын төлбөрт төлсөн мөнгө		12,223,458.00
1.2.9	Бусад мөнгөн зарлага	1,033,309,221.74	1,440,955,767.55
1.3	Үндсэн үйл ажиллагааны цэвэр мөнгөн гүйлгээний дүн	(1,328,157,303.60)	44,363,578,665.90
2	Хөрөнгө оруулалтын үйл ажиллагааны мөнгөн гүйлгээ		
2.1	Мөнгөн орлогын дүн (+)	-	-
2.2	Мөнгөн зарлагын дүн (-)	3,821,422.90	29,383,795,562.36
2.2.1	Үндсэн хөрөнгө олж эзэмшихэд төлсөн		5,287,254,669.36
2.2.2	Биет бус хөрөнгө олж эзэмшихэд төлсөн	3,421,422.90	46,540,893.00
2.2.3	Хөрөнгө оруулалт олж эзэмшихэд төлсөн	-	24,050,000,000.00
2.2.5	Бусдад олгосон зээл болон урьдчилгаа	400,000.00	-
2.3	Хөрөнгө оруулалтын үйл ажиллагааны цэвэр мөнгөн гүйлгээний дүн	(3,821,422.90)	(29,383,795,562.36)
3	Санхүүгийн үйл ажиллагааны мөнгөн гүйлгээ		-
3.1	Мөнгөн орлогын дүн (+)	1,345,022,044.00	169,031.45
3.1.1	Зээл авсан, өрийн үнэт цаас гаргаснаас хүлээн авсан	1,345,022,044.00	-
3.1.4	Бусад орлого	-	169,031.45
3.2	Мөнгөн зарлагын дүн (-)	17,662,500.00	5,208,382,648.68
3.2.1	Зээл, өрийн үнэт цаасны төлбөрт төлсөн	17,662,500.00	5,065,677,793.20
3.2.5	Бусад зарлага	-	142,704,855.48
3.3	Санхүүгийн үйл ажиллагааны цэвэр мөнгөн гүйлгээний дүн	1,327,359,544.00	(5,208,213,617.23)
4	Бүх цэвэр мөнгөн гүйлгээ	(4,619,182.50)	9,771,569,486.31
5	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл	5,132,742.63	513,560.13
6	Мөнгөн, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл	513,560.13	9,772,083,046.44

2.5 Эдийн засгийн үзүүлэлт, зорилтот түвшний гүйцэтгэл

/мянган.төгрөгөөр/						
№	Үзүүлэлт	2022 оны гүйцэтгэл	2023 оны			
			Төсөв	Гүйцэтгэл	Зөрүү	Хувь
I. ОРЛОГЫН ҮЗҮҮЛЭЛТ						
1.1	Үндсэн борлуулалтын орлого	111,077,352.1	295,207,149.0	145,931,232.9	(149,275,916.1)	49.4
1.1.1.	Исэлдсэн хүдрийн орлого	32,399,219.4			-	-
1.1.2	Баяжмалын орлого	78,678,132.7	295,207,149.0	145,931,232.9	(149,275,916.1)	49.4
1.2	Бусад орлого	7,981,469.1	3,000,000.0	4,515,525.9	1,515,525.9	150.5
1.2.1	Хүүгийн орлого	3.1		132,353.8	132,353.8	-
1.2.2	Түрээсийн орлого	842,065.4		236,234.3	236,234.3	-
1.2.3	Даатгалын нөхөн олговрын орлого	12,025.5		2,584.0	2,584.0	-
1.2.4	Алданги торгуулийн орлого	217,840.9		51,104.3	51,104.3	-
1.2.5	Цахилгааны борлуулалт	2,742,289.6	3,000,000.0	1,220,440.5	(1,779,559.5)	40.7
1.2.6	Дизель түлш борлуулалт	3,451,324.6		2,835,687.4	2,835,687.4	-
1.2.	Бараа материалын борлуулалт	715,920.0		37,121.5	37,121.5	-
	НИЙТ ОРЛОГО	119,058,821.2	298,207,149.0	150,446,758.8	(147,760,390.2)	50.5
II. ЗАРДЛЫН ҮЗҮҮЛЭЛТ						
2.1	Бүтээгдэхүүний өртөг	38,873,765.1	108,123,066.0	47,496,407.9	(60,626,658.1)	43.9
2.1.1	Хүдрийн өртөг	4,164,932.8			-	-
2.1.2	Баяжмалын өртөг	28,002,541.7	104,623,066.0	43,443,373.9	(61,179,692.1)	41.5
2.1.3	Металлын өртөг			-	-	-
	Цахилгааны борлуулалт	2,742,289.6	3,000,000.0	1,220,440.5	(1,779,559.5)	40.7
	Дизель түлш борлуулалт	3,255,188.4		2,796,154.8	2,796,154.8	-
	Бараа материалын борлуулалт	708,812.6		36,438.8	36,438.8	-
2.1.4	Эрсдэлийн зардал		500,000.0		(500,000.0)	
2.5	Ерөнхий ба борлуулалт удирдлагын зардал	26,265,292.4	38,160,847.0	10,484,774.7	(27,676,072.3)	27.5
3	Үйл ажиллагааны бус орлого, зарлага	(674,232.5)	-	(282,310.5)	(282,310.5)	-
	Үндсэн хөрөнгө данснаас хассаны орлого	2,251.1	-	-	-	-
	Найдваргүй авлагын нөөц		-	(51,876.8)	(51,876.8)	-
	Гадаад валютын ханшийн зөрүүгийн олз (гарз)	(676,483.6)	-	(230,433.7)	(230,433.7)	-
III. АШГИЙН ҮЗҮҮЛЭЛТ						
4.1	Татвар төлөхийн өмнөх ашиг	53,245,531.2	151,923,236.0	92,183,265.7	(59,739,970.3)	60.7
	ААНОАТ	16,435,643.3	37,080,809.0	25,853,267.6	(11,227,541.4)	69.7
4.2	Татварын дараах цэвэр ашиг	36,809,887.9	114,842,427.0	66,329,998.1	(48,512,428.9)	57.8

3. САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН ТОДРУУЛГА

3.1 Компани, түүний үйл ажиллагаа

Тус компани нь анх олон улсын стандартад нийцсэн эрэл хайгуулыг хийж, алтны нөөцийг нэмэгдүүлэн, ард иргэдийнхээ эрх ашгийг дээдлэн, хууль журмын хүрээнд ажиллаж, эх орныхоо баялгийг нийтэд жигд хүртээнэ гэж эрхэм зорилгоо тодорхойлсон байна.

Монгол Улсын үндсэн хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.2, Монгол Улсын Их Хурлын 2020 оны 5 дугаар сарын 3-ны өдрийн 52 дугаар тогтоолоор батлагдсан "Алсын хараа-2050" Монгол Улсын урт хугацааны хөгжлийн бодлого, Монгол Улсын Их Хурлын 2021 оны 12 дугаар сарын 30-ны өдрийн 106 дугаар тогтоолоор батлагдсан "Шинэ сэргэлтийн бодлого"-ын хүрээнд эх орны баялгийг нийтэд эрх тэгш хүртээх зорилго тавин ажиллаж байна.

Компани одоогийн байдлаар Дундговь аймгийн Гурвансайхан сумын нутагт орших "Салхит" нэртэй 2,887.85 га бүхий ашигт малтмал ашиглах ашиглалтын MV-021483 дугаар тусгай зөвшөөрөл бүхий "Салхит" мөнгө-алтны үндсэн ордыг эдийн засгийн эргэлтэд оруулж, мөнгөний хүдэр баяжуулан экспортод гаргаж байна. Компани ашиглалтын 1, хайгуулын 6, нийт 7 тусгай зөвшөөрөлтэйгөөр үйл ажиллагаагаа эрхлэн явуулж байна

Стратегийн ач холбогдол бүхий "Салхит" мөнгө-алтны үндсэн орд нь хөрөнгө оруулалт, бүтээн байгуулалт, үйл ажиллагааг хариуцагч, төслүүдийн үр ашгийг нэмэгдүүлэх замаар "Иргэдийн тэтгэврийн зээлийг төрөөс нэг удаа төлөх" тухай хуулийн зорилтыг хэрэгжүүлэгч компани юм.

3.2 Компанийн гадаад, дотоод орчин

Эрдэнэс алт ресурс ХХК-ийг анх Монгол Улсын Засгийн газраас хэрэгжүүлж буй "Алт 2" хөтөлбөрийн хэрэгжилтийг хангах, алтны олборлолтыг нэмэгдүүлэх, эрдэнэсийн санд хуримтлал бий болгоход түлхэц үзүүлэх зорилгоор Эрдэнэс Монгол ХХК-ийн хувьцаа эзэмшигчдийн хурлын 2018 оны 3 дугаар сарын 18-ны өдрийн 6 дугаар тогтоолыг үндэслэн байгуулсан.

Эрдэнэс Монгол ХХК-ийн Төлөөлөн удирдах зөвлөлийн 2023 оны 7 дугаар сарын 5-ны өдрийн 49 дүгээр тогтоолоор Эрдэнэс силвер ресурс ХХК-ийг Эрдэнэс алт ресурс ХХК-д нэгтгэх шийдвэр гарсан. Хувьцаа эзэмшигчдийн хурлын 2023 оны 10 дугаар сарын 11-ний өдрийн 8 дугаар тогтоол, 2023 оны 10 дугаар сарын 11-ний өдрийн 3 дугаар тогтоолоор тус тус компани нэгтгэх гэрээг байгуулж, баталснаар хоёр компани албан ёсоор нэгдсэн байна.

Энэ нь Төрийн болон орон нутгийн өмчийн тухай хуулийн 9 дүгээр зүйлд "Засгийн газар нь төрийн өмчийн бүрэн бүтэн байдлыг Улсын Их Хурлын өмнө хариуцах бөгөөд энэ талаар дараах бүрэн эрхтэй: ... 5/ хуульд өөрөөр заагаагүй бол төрийн өмчит хуулийн этгээдийг байгуулах, өөрчлөх, татан буулгах тухай шийдвэр гаргах, түүний дүрмийг батлах..." гэсэн заалттай нийцэж байна.

Эрдэнэс алт ресурс ХХК-ийн засаглалын бүтэц нь нэгдэлд хамаарах бөгөөд гүйцэтгэх захирлыг Компанийн дүрмийн 3.1.1 "Компани нь өөрөө болон түүний толгой, зэргэлдээ компани, хуулийн этгээд, төслийн нэгжүүдээс бүрдсэн нэгдлийн зохион байгуулалтад орж үйл ажиллагаа явуулна", 3.2.5.9 "Компанийн гүйцэтгэх удирдлагыг сонгох, өөрчлөх, түүний бүрэн эрхийг тогтоох" гэж заасны дагуу Хувьцаа эзэмшигчдийн хурлаас томилсон байна.

Тайлант хугацаанд компанийн үйл ажиллагаа, санхүү, нягтлан бодох бүртгэлд мөрддөг хууль тогтоомж болон бодлого чиглэлд дараах өөрчлөлт орсон байна.

- Компанийн тухай хуульд өөрчлөлт оруулах тухай
- Хөдөлмөрийн тухай хуульд нэмэлт оруулах тухай
- Ашигт малтмалын тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай
- Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуульд өөрчлөлт оруулах тухай

- Төрийн хэмнэлтийн тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай
- Засгийн газрын 2022 оны 448 дугаар тогтоол "Монгол улсын 2023 оны төсвийн тухай хуулийг хэрэгжүүлэх талаар авах зарим арга хэмжээний тухай"
- Засгийн газрын 2023 оны 108 дугаар тогтоол Эрдэнэс монгол ХХК-ийн талаар авах зарим арга хэмжээний тухай".

Компанийн удирдлагын хэрэгжүүлж буй дотоод хяналтаас төлөвлөлтийн үе шатанд аудитад хамааралтай хяналтыг авч үзэж, гүйцэтгэх үе шатанд хяналтын сорил гүйцэтгэсний үр дүнд дотоод хяналтын үйл ажиллагааны зохион байгуулалт, хэрэгжилт үр нөлөөтэй байна.

Тайлант онд Эрдэнэс Монгол ХХК-ийн дотоод хяналт, эрсдэлийн удирдлагын газраас Эрдэнэс алт ресурс ХХК-ийн 2019-2022 оны үйл ажиллагаанд дотоод хяналт, шалгалт хийж, 19 зөвлөмж өгснийг 99.5 хувиар хэрэгжүүлсэн гэж тайлагнасан байна.

Дотоод хяналтын ажилтны чиг үүрэг, түүний гүйцэтгэсэн ажлын найдвартай байдлын талаар ойлголт олж авснаар дотоод хяналтын ажилтны гүйцэтгэсэн ажлыг аудитад ашиглах, дотоод хяналтын ажилтнаас шууд туслалцаа авах шаардлагагүй гэж үзлээ.

Тайлант хугацаанд компанийн үйл ажиллагаа, санхүү, нягтлан бодох бүртгэлд мөрддөг хууль тогтоомж болон бодлого чиглэлд өөрчлөлт ороогүй байна.

3.3 Санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлал

Санхүүгийн тайланг бүх материаллаг зүйлсийн хувьд холбогдох санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлалын дагуу бэлтгэсэн эсэх талаар аудитор санал дүгнэлтээ илэрхийлснээр санхүүгийн тайлангийн зорилтот хэрэглэгчдийн зүгээс үзүүлэх итгэл үнэмшлийн хэмжээг нэмэгдүүлэхэд санхүүгийн тайлангийн аудитын зорилго оршино.

Эрдэнэс алт ресурс ХХК-ийн 2023 оны санхүүгийн тайлан дахь ажил гүйлгээг аккрузл сууриар хөтөлж, нийтлэг зорилготой, үнэн зөв толилуулгын үзэл баримтлалын дагуу бэлтгэсэн байна.

Компани нь Эрдэнэс Монгол ХХК-ийн ТУЗ-ийн 2017 оны 45 дугаар тогтоолоор батлагдсан охин компаниудад мөрдөх нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын баримт бичгийг мөрдөж байна.

Өмнөх оны аудитаар тус компанийн мөрдөж байгаа Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын баримт бичиг нь холбогдох хууль тогтоомж, нягтлан бодох бүртгэлийн стандартад нийцээгүй, үйл ажиллагааны онцлогт тохироогүй, Иргэний тэтгэвэр барьцаалсан зээлийн төлбөрийг төрөөс нэг удаа төлөх тухай хуулийн хэрэгжилтийн үр дүнд бий болсон үйл явдал, ажил гүйлгээг нягтлан бодох бүртгэлд хэрхэн тусгах талаар нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын баримт бичгийг шинэчлэх талаар өгсөн зөвлөмж хэрэгжээгүй байна.

3.4 Нягтлан бодох бүртгэлийн гол бодлого ба толилуулгад орсон өөрчлөлт

Эрдэнэс алт ресурс ХХК-ийн 2023 оны санхүүгийн тайланг Сангийн сайдын 2017 оны 361 дүгээр тушаалаар баталсан аж ахуйн нэгжид мөрдөгдөх "Санхүүгийн тайлан, тодруулгыг бэлтгэх заавар"-ын дагуу бэлтгэсэн байна.

Тайлант оны жилийн эцсийн санхүүгийн байдлын тайлангаарх нийт хөрөнгийн дүн өмнөх оноос 1,103,017.8 сая төгрөгөөр буюу 707.6 дахин өссөн байна.

Хүснэгт 1. Санхүүгийн байдлын тайлангийн үзүүлэлт

/мянган төгрөгөөр/

Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	Өөрчлөлт
Б	1	2	3=2-1
Мөнгөн хөрөнгө	513.6	9,772,083.0	9,771,569.4
Дансны авлага	-	675,736.9	675,736.9
Татвар, НДШ-ийн авлага	-	1,522,414.5	1,522,414.5
Бусад авлага	508.6	201,617.9	201,109.2
Бусад санхүүгийн хөрөнгө	-	69,050,000.0	69,050,000.0
Бараа материал	8,505.3	66,940,995.6	66,932,490.2
Урьдчилж төлсөн зардал/тооцоо	36,300.1	575,399.9	539,099.8
Эргэлтийн хөрөнгийн дүн	45,827.6	148,738,247.8	148,692,420.2
Үндсэн хөрөнгө	1,365,677.7	74,921,105.0	73,555,427.3
Биет бус хөрөнгө	146,213.4	5,036,584.9	4,890,371.6
Хайгуул ба үнэлгээний хөрөнгө	3,421.4	22,461,475.2	22,458,053.8
Хойшлогдсон бондын хөрөнгө	-	853,421,554.1	853,421,554.1
Эргэлтийн бус хөрөнгийн дүн	1,515,312.5	955,840,719.3	954,325,406.8
НИЙТ ХӨРӨНГИЙН ДҮН	1,561,140.0	1,104,578,967.1	1,103,017,827.0
Дансны өглөг	254,450.1	4,738,722.5	4,484,272.5
Цалингийн өглөг	845.0	-	(845.0)
Татварын өр	14,759.6	95,990,165.5	95,975,405.9
НДШ-ийн өглөг	2,029.2	-	(2,029.2)
Банкны богино хугацаат зээл	1,327,359.5	-	(1,327,359.5)
Хүүний өглөг	1,145,839.7	-	(1,145,839.7)
Урьдчилж орсон орлого	-	80,286,392.3	80,286,392.3
Бусад богино хугацаат өр төлбөр	-	1,926,180.2	1,926,180.2
Богино хугацаат өр төлбөрийн дүн	2,745,283.2	182,941,460.6	180,196,177.4
Урт хугацаат зээл	3,453,167.1	-	(3,453,167.1)
Урт хугацаат нөөц (өр төлбөр)	-	2,414,595.9	2,414,595.9
Бондын санхүүжилтийн өглөг	-	877,333,018.9	877,333,018.9
Урт хугацаат өр төлбөрийн дүн	3,453,167.1	879,747,614.8	876,294,447.6
Өр төлбөрийн нийт дүн	6,198,450.3	1,062,689,075.3	1,056,490,625.0
Өмч: а) төрийн	100,000.0	101,000.0	1,000.0
Эзэмшигчдийн өмчийн бусад хэсэг	-	28,703,725.7	28,703,725.7
Хуримтлагдсан ашиг, алдагдал	(4,737,310.3)	13,085,166.0	17,822,476.3
Эздийн өмчийн дүн	(4,637,310.3)	41,889,891.7	46,527,202.0
ӨР ТӨЛБӨР БА ЭЗДИЙН ӨМЧИЙН ДҮН	1,561,140.0	1,104,578,967.1	1,103,017,827.0

Эрдэнэс силвер ресурс ХХК-ийг нэгтгэхтэй холбоотой бүхий л дансанд өмнөх оны үзүүлэлтээс нөлөө бүхий өөрчлөлт гарсан байна. Үүнд:

Касс дахь бэлэн мөнгөний үлдэгдэл 9.2 сая төгрөг, арилжааны банкин дахь төгрөгийн харилцах дансны үлдэгдэл 9,719.6 сая төгрөг, гадаад валютаарх харилцах дансны үлдэгдэл 43.3 сая төгрөг байна. Мөнгөн хөрөнгийн үлдэгдэл нь 9,771.6 сая төгрөгөөр өссөн нь Эрдэнэс силвер ресурс ХХК-аас шилжиж ирсэн дүн болон тайлант хугацааны үйл ажиллагааны үр дүнгээс шалтгаалсан байна.

Дансны авлагын үлдэгдэл 675.7 сая төгрөг болж өссөн нь Эрдэнэс силвер ресурс ХХК-аас шилжиж ирсэн болон харилцагч байгууллагуудтай холбоотойгоор нийт 9,432.9 сая төгрөгөөр нэмэгдэж, 8,705.4 сая төгрөгийн авлагыг барагдуулснаас шалтгаалжээ. Тайлант хугацаанд 51.8 сая төгрөгийн найдваргүй авлагын нөөц байгуулсан байна.

НӨАТ-ын авлагын дансны үлдэгдэл 342.5 сая төгрөг, хойшлогдсон НӨАТ-ын авлага 1,179.9 сая төгрөг, бусад авлага 201.1 сая төгрөгийн үлдэгдэлтэй байна.

Бусад санхүүгийн хөрөнгө дансны үлдэгдэл 69,050.0 сая төгрөг нь арилжааны банкуудад нээлгэсэн богино хугацаат хадгаламжууд байна. Энэхүү хадгаламжид Эрдэнэс силвер ресурс ХХК-ийн нэр дээр Худалдаа хөгжлийн банканд нээлгэсэн 20,000.0 сая төгрөгийн хадгаламж багтсан болно.

Бараа материалын дансны үлдэгдэл 66,940.9 сая төгрөг болж 66,932.4 сая төгрөгөөр өссөн нь дараах шалтгаантай байна.Үүнд:

- Эрдэнэс силвер ресурс ХХК-аас 17,523.2 сая төгрөгийн түүхий эд материал /овоолго/, 18,018.2 сая төгрөгийн баяжмал, 41,060.1 сая төгрөгийн замд яваа баяжмал, 3,590.7 сая төгрөгийн хангамжийн материал, 3,327.1 сая төгрөгийн дуусаагүй үйлдвэрлэлийн өртөг нийт 83,519.6 сая төгрөгийн өртөг бүхий бараа материал шилжиж ирсэн;
- Тайлант хугацаанд 16,726.8 сая төгрөгийн түүхий эд материал /овоолго/, 27,572.6 сая төгрөгийн баяжмал, 4,771.9 сая төгрөгийн хангамжийн материал, 37,301.0 сая төгрөгийн дуусаагүй үйлдвэрлэлийн өртөг нийт 86,372.3 сая төгрөгийн өртөг бүхий бараа материал нэмэгдсэн,
- Тайлант хугацаанд 15,528.6 сая төгрөгийн түүхий эд материал /овоолго/-ыг үйлдвэрлэлд зарцуулж, 43,454.9 сая төгрөгийн өртөгтэй баяжмалыг борлуулсан, 2,832.6 сая төгрөгийн өртөгтэй бараа материалыг борлуулж, 796.9 сая төгрөгийн түлш, шатахуун бусад хангамжийн материал зарцуулж, 40,346.5 сая төгрөгийн хөрөнгийн ангилал шилжүүлж бууруулсан, нийт 102,959.5 сая төгрөгөөр буурсан байна.

Урьдчилж төлсөн зардал/тооцоо дансны үлдэгдэл 575.4 сая төгрөг болж 539.1 сая төгрөгөөр өссөн нь дараах шалтгаантай байна.

- Эрдэнэс силвер ресурс ХХК-аас урьдчилж төлсөн зардал 625.1 сая төгрөг, бэлтгэн нийлүүлэгчдэд төлсөн урьдчилгаа төлбөр 19,438.4 сая төгрөг, нийт 20,063.5 сая төгрөг шилжиж ирсэн,
- Тайлант хугацаанд урьдчилж төлсөн зардал 122.4 сая төгрөг, бэлтгэн нийлүүлэгчдэд төлсөн урьдчилгаа төлбөр 4,298.9 сая төгрөг, нийт 4,421.3 сая төгрөгөөр нэмэгдэж, Баяжуулах үйлдвэр 2-ын барилга байгууламж, тоног төхөөрөмж ашиглалтад оруулсантай 23,552.2 сая төгрөгөөр, ангилал шилжсэн, зардал хүлээн зөвшөөрөлттэй 393.5 сая төгрөгөөр, нийт 23,945.7 сая төгрөгөөр тус тус урьдчилж төлсөн зардал/тооцоо буурсантай холбоотой байна.

Үндсэн хөрөнгө дансны үлдэгдэл 74,921.1 сая төгрөг болж 73,555.4 сая төгрөгөөр өссөн нь дараах шалтгаантай байна. Үүнд:

- Эрдэнэс силвер ресурс ХХК-аас 66,976.8 сая төгрөгийн анхны өртөгтэй, 17,363.2 сая төгрөгийн хуримтлагдсан элэгдэлтэй, үлдэгдэл өртөг нь 49,613.6 сая төгрөгийн үндсэн хөрөнгө шилжиж ирсэн,
- Тайлант хугацаанд нийт 36,295.9 сая төгрөгийн өртөгтэй барилга байгууламж /Баяжуулах үйлдвэрийн барилга байгууламж 16,880.3 сая төгрөг, хаягдлын далангийн өргөтгөл 10,515.2 сая төгрөг, Дэд станц 35 квт 4,966.2 сая төгрөг, Баяжмалын агуулах 1,274.5 сая төгрөг, Ус хангамжийн шугам хоолой 844.7 сая төгрөг, кемпийн уурын зуух 596.1 сая төгрөг, бусад 1,218.9 сая төгрөг/, 15,017.0 сая төгрөгийн тоног төхөөрөмж /Баяжуулах 2 үйлдвэрийн тоног төхөөрөмж 14,238.6 сая төгрөг, конусан бутлуур 778.4 сая төгрөг/, 29.7 сая төгрөгийн тавилга эд хогшил, 18.3 сая төгрөгийн компьютер бусад хэрэгсэл орлогод авч дуусаагүй барилга данс 16,747.9 сая төгрөгөөр нэмэгдсэн,

- Тайлант хугацаанд дуусаагүй барилга данс 40,320.4 сая төгрөгөөр ангилал шилжсэнтэй холбоотойгоор буурч нийт 3,846.6 сая төгрөгийн элэгдэл тооцсон байна.

Биет бус хөрөнгө 4,890.4 сая төгрөгөөр өссөн нь Эрдэнэс силвер ресурс ХХК-аас 9,046.4 сая төгрөгийн анхны өртөгтэй, 3,399.7 сая төгрөгийн хуримтлагдсан хорогдолтой, үлдэгдэл өртөг нь 5,646.7 сая төгрөгийн биет бус хөрөнгө шилжиж ирсэн бол 18.8 сая төгрөгийн тусгай зөвшөөрлийн төлбөр болон 1,013.0 сая төгрөгийн өртөгтэй алт цэвэршүүлэх үйлдвэрийн ТЭЗҮ-ийг хөрөнгөөр бүртгэсэн, тайлант хугацааны хуримтлагдсан хорогдол 1,788.1 сая төгрөгөөр бүртгэснээс тус тус шалтгаалсан байна.

Хайгуул үнэлгээний дансны үлдэгдэл 22,461.5 сая төгрөг болж 22,458.0 сая төгрөгөөр өссөн нь дараах шалтгаантай байна. Үүнд:

- Эрдэнэс силвер ресурс ХХК-аас 21,228.7 сая төгрөгийн өртөг бүхий хайгуул үнэлгээний хөрөнгө шилжиж ирсэн,
- Тайлант онд Халзан XV-021669 дугаартай хайгуулын лицензийн талбайд 864.1 сая төгрөгийн хайгуулын ажлын зардал, Мухар хар толгой XV-021667 дугаартай хайгуулын лицензийн талбайд 193.1 сая төгрөгийн хайгуулын ажлын зардал, Овоот хяр XV-021670 дугаартай хайгуулын лицензийн талбайд 15.9 сая төгрөгийн зардал, Өлзийт овоо XV-02671 дугаартай хайгуулын лицензийн талбайд 20.9 сая төгрөгийн зардал, Довжоот XV-021668 дугаартай хайгуулын лицензийн талбайд 62.4 сая төгрөгийн зардал, Хүрэнцав XV-021666 дугаартай хайгуулын лицензийн талбайд 76.3 сая төгрөгийн зардал нийт 1,232.7 сая төгрөгийн хайгуулын зардал бүртгэж,
- 3.4 сая төгрөгийн хайгуулын зардлыг биет бус хөрөнгө руу шилжүүлснээс шалтгаалсан.

Хойшлогдсон бондын хөрөнгө данс нь 853,421.6 сая төгрөгөөр өссөн нь дараах шалтгаантай. Үүнд:

- Эрдэнэс силвер ХХК-аас Эрдэнэс Монгол ХХК-тай байгуулсан гэрээний үндсэн дээр үүссэн “Эрдэнэс-1” хямдруулсан бондын үлдэгдэл 803,761.2 сая төгрөгийн бондын хөрөнгө шилжиж ирсэн.
- Батлагдсан бондын хөтөлбөрийн дагуу тайлант хугацаанд 49,660.4 сая төгрөгийн хөрөнгөөр хүлээн зөвшөөрснөөс шалтгаалсан байна.

Богино хугацаат өр төлбөр дансны үлдэгдэл 182,941.4 сая төгрөг болж 180,196.1 сая төгрөгөөр өссөн нь дансны өглөг 4,484.2 сая төгрөгөөр, татварын өр 95,975.3 сая төгрөгөөр, урьдчилж орсон орлого 80,286.4 сая төгрөгөөр, бусад богино хугацаат өр төлбөр 1,926.2 сая төгрөгөөр тус тус нэмэгдэж, цалингийн өглөг 0,8 сая төгрөг, НДШ-ийн өглөг 2.0 сая төгрөг, богино хугацаат зээл 1,327.4 сая төгрөг, хүүгийн өглөг 1,145.8 сая төгрөгөөр тус тус буурсан зэргээс шалтгаалсан.

Богино хугацаат өр төлбөрийн өсөлтөд Эрдэнэс силвер ресурс ХХК-аас 2,547.6 сая төгрөгийн дансны өглөг, 101,030.0 сая төгрөгийн татварын өр, 145,310.3 сая төгрөгийн урьдчилж орсон орлого, 1,517.1 сая төгрөгийн бусад өглөг нийт 250,405.0 сая төгрөгийн богино хугацаат өр төлбөр шилжиж ирсэн гол нөлөөлсөн байна.

Урт хугацаат өр төлбөр дансны үлдэгдэл 879,747.6 сая төгрөг болж 876,294.4 сая төгрөгөөр өссөн нь дараах шалтгаантай. Үүнд:

- Эрдэнэс силвер ХХК-аас уурхайн хаалт ба нөхөн сэргээлтийн нөөц дансны үлдэгдэл 2,414,6 сая төгрөг, бондын өглөг дансны үлдэгдэл 694,929.9 сая төгрөг, бондын хорогдуулаагүй хөнгөлөлт, урамшуулал дансны үлдэгдэл 132,742.7 сая төгрөг нийт 830,087.2 сая төгрөгийн урт хугацаат өр төлбөр шилжиж ирсэн,

- Тайлант хугацаанд бондын хөнгөлөлт, урамшууллын тохируулгаар 49,660.4 сая төгрөгөөр нэмэгдэж, Эрдэнэс Монгол ХХК-аас авсан урт хугацаат зээл 3,453.2 сая төгрөгийг төлснөөс тус тус шалтгаалжээ.

Эздийн өмчийн дүн 41,889.9 сая төгрөг болж 46,527.2 сая төгрөгөөр өссөн нь Эрдэнэс силвер ресурс ХХК-аас эзэмшигчдийн өмчийн дүн 1.0 сая төгрөг, эзэмшигчийн өмчийн бусад данснаас 28,703.7 сая төгрөг, хуримтлагдсан алдагдал 49,836.3 сая төгрөг шилжиж ирсэн бол тайлант хугацаанд өмнөх үеийн хуримтлагдсан алдагдлыг 1,328.8 сая төгрөгөөр бууруулж 66,330.0 сая төгрөгийн ашигтай ажилласнаас шалтгаалсан.

Эзэмшигчийн өмчийн бусад хэсэгт тусгагдсан 28,703.7 сая төгрөгийн Салхитын мөнгө-алтны үндсэн орд"-ын өмнөх эзэмшигчээс үлдсэн бараа материал, үндсэн хөрөнгө, биет бус хөрөнгө зэргийг үнэлж орлогод авсантай холбоотой үүссэн байна.

Си Си Эм Икс ХХК-аас 2022 оны 6 сарын 24-ний өдөр шүүхэд нэхэмжлэл гаргасныг шүүх хүлээн авч иргэний хэрэг үүсгэн өнөөдрийг хүртэл ХХША-гаа явагдаж байна. Нэхэмжлэгчээс анх шүүхэд нэхэмжлэл гаргахдаа Иргэний хуулийн 492.1.1, 493.1, 494.1 дэх заалтыг тус тус үндэслэн 19,997.5 сая төгрөг гаргуулахаар нэхэмжилсэн. 2024 оны 01 сарын 16-ны өдөр нэхэмжлэлийн шаардлагаар Иргэний хуулийн 106.1 дэх хэсэгт зааснаар Салхитын мөнгө-алтны орд газарт барьж байгуулсан барилга байгууламж, үйлдвэрийн тоног төхөөрөмж, авто тээврийн хэрэгслүүд зэрэг эд хөрөнгийн өмчлөгчөөр тогтоолгох гэж нэмэгдүүлсэн байна. Шүүх хуралдаан 2024 оны 04 дүгээр сарын 26-ны өдөр товлогдсон байна.

Си Си Эм Икс ХХК нь шүүхэд нэхэмжлэл гаргахдаа Салхит уурхайн тусгай зөвшөөрөл эзэмшигч байсан Жи Пи ЭФ ХХК-д хөрөнгө оруулалт хийсэн, энэхүү оруулсан хөрөнгөөр үйлдвэр барьж, хүдэр, баяжмал зэргийг боловсруулсан, Салхит уурхайд байсан хүдэр, баяжмал, эд хөрөнгө, тоног төхөөрөмж зэргийг Засгийн газрын шийдвэрээр Эрдэнэс силвер ресурс ХХК-д хүлээлгэн өгсөн хэдий ч үүнтэй холбоотой үнийг бидэнд төлөөгүй тул өмчлөгчийн эрхийг ноцтой зөрчиж байгаа гэж нэхэмжлэлд тодорхойлсон байна.

3.5 Зорилтот түвшний төлөвлөгөө, гүйцэтгэл

Хувьцаа эзэмшигчдийн хурлын 2022 оны 05 дугаар тогтоолоор баталсан Эрдэнэс алт ресурс ХХК-ийн дүрмийн 7.3.5-д заасны дагуу компани нь бизнес үйл ажиллагааны жилийн төсөв болон хөрөнгө оруулалтын төлөвлөгөөний төслийг боловсруулан батлуулж, хэрэгжилтийг хангах үүрэгтэй.

Тус компанийн 2023 оны үйл ажиллагааны төсвийг хувьцаа эзэмшигчдийн хурлын 2023 оны 3 дугаар тогтоолоор анх баталж, нийт үйл ажиллагааны зардлыг 2,002.9 сая төгрөгөөр баталсан байна.

Хувьцаа эзэмшигчдийн хурлын 2023 оны 10 дугаар сарын 10-ны өдрийн 7 дугаар тогтоолоор хөрөнгө оруулалтын төлөвлөгөөг 474.1 сая төгрөгөөр тодотгосон байна.

Эрдэнэс силвер ресурс ХХК-ийн үйл ажиллагааг Эрдэнэс алт ресурс ХХК-тай нэгтгэсэнтэй холбоотой Эрдэнэс Монгол ХХК-ийн ТУЗ-ийн 2023 оны 11 дүгээр сарын 30-ны өдрийн 93 дугаар тогтоолоор Эрдэнэс алт ресурс ХХК-ийн 2023 оны үйл ажиллагааны болон хөрөнгө оруулалтын төсвийн тодотголыг шинэчлэн баталсан.

Тодотголоор үндсэн үйл ажиллагааны орлогыг 295,207.1 сая төгрөг, түлш, хүү, түрээс, бусад орлогыг 3,000.0 сая төгрөг, нийт зардлыг 146,283.9 сая төгрөг, ААНОАТ-ын зардлыг 37,080.8 сая төгрөг, татварын дараах ашгийг 114,842.4 сая төгрөг байхаар баталсан бөгөөд, хөрөнгө оруулалтын арга хэмжээнд 28,803.8 сая төгрөгийг зарцуулахаар тодотгосон байна.

Гүйцэтгэлээр 150,446.7 сая төгрөгийн орлого бүрдүүлж, 58,263.5 сая төгрөгийн зардал гарган, 92,183.2 сая төгрөгийн татварын өмнөх ашигтай ажилласан байна.

Нийт орлогын гүйцэтгэл 150,446.7 сая төгрөг болж төлөвлөснөөс 147,760.4 сая төгрөгөөр тасарч 50.5 хувийн биелэлттэй байгаа нь төлөвлөгөөг тодотгохдоо Эрдэнэс силвер ресурс ХХК-ийг нэгтгэхээс өмнөх төлөвлөгөөг нэмж тодотгосонтой холбоотой.

Үндсэн борлуулалтын орлого буюу баяжмалын орлого 149,275.9 сая төгрөгөөр, туслах үйл ажиллагааны орлого буюу цахилгааны борлуулалт 1,779.6 сая төгрөгөөр тус тус тасарч, дизель түлш борлуулалтын 2,835.7 сая төгрөгөөр, түрээсийн орлого 236.2 сая төгрөгөөр, бараа материал борлуулалт 37.1 сая төгрөгөөр, алданги торгуулийн орлого 51.1 сая төгрөгөөр, хүүгийн орлого 132.3 сая төгрөгөөр, даатгалын нөхөн олговрын орлого 2.6 сая төгрөгөөр тус тус нэмэгдсэнээс шалтгаалжээ.

Нийт зардлын гүйцэтгэл 58,263.5 сая төгрөг болж, төлөвлөснөөс 88,020.4 сая төгрөг буюу 60.2 хувиар дутуу гүйцэтгэлтэй байна. Энэ нь бүтээгдэхүүний өртгийн гүйцэтгэл 60,626.7 сая төгрөгөөр, ерөнхий ба борлуулалт удирдлагын зардал 27,676.1 сая төгрөгөөр дутуу гүйцэтгэлтэй буюу Эрдэнэс алт ресурс ХХК-ийн төлөвлөгөөг тодотгохдоо бүтэн жилээр буюу Эрдэнэс силвер ресурс ХХК-ийг нэгтгэхээс өмнөх үеийн төлөвлөгөөг нэмж тодотгосонтой холбоотой байна.

Хөрөнгө оруулалтын төлөвлөгөөний дагуу 75 нэр төрлийн 29,228.0 сая төгрөгийн ажил хийж гүйцэтгэхээс өөрийн эх үүсвэрээс 5,234.7 сая төгрөгийн зардлыг санхүүжүүлсэн байна.

Тайлант онд цэвэр ашиг 66,330.0 сая төгрөг болж, төлөвлөснөөс 48,512.4 сая төгрөгөөр дутуу байгаа нь нийт орлогын гүйцэтгэл 147,760.4 сая төгрөгөөр дутуу, зардлын гүйцэтгэл 88,020.4 сая төгрөгөөр хэмнэлттэй гарсан нь нөлөөлжээ.

4. АУДИТЫН ТАЙЛАН

4.1 Ерөнхий зүйл

Төрийн аудитын тухай хуулийн 20 дугаар зүйлийн 20.1 “Төрийн аудитын байгууллага аудитын дүнд үндэслэн дүгнэлт, зөвлөмж бүхий аудитын тайлан гаргана” гэж заасны дагуу Эрдэнэс алт ресурс ХХК-ийн 2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн тайланд хийсэн аудитын тайланг танилцуулж байна.

Аудитын тайланд аудит хийсэн компани, түүний орчин, аудитад хамааралтай дотоод хяналт, нягтлан бодох бүртгэл, санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлал, аудитаар илрүүлсэн буруу илэрхийлэл, түүнийг шийдвэрлэсэн байдал, дараагийн аудитаар анхаарах асуудал болон аудиторын дүгнэлт, дүгнэлтийн үндэслэлийг хураангуйлан толилуулав.

Мөн компанийн үйл ажиллагааг сайжруулах, анхан шатны баримтын бүрдүүлэлтэд бүртгэлээр тавих хяналтыг сайжруулах, үйлдвэрлэсэн бүтээгдэхүүний өртгийг үнэн зөв тодорхойлох, зардлын хуваарилалтыг оновчтой болгох, ашиглахгүй байгаа үндсэн хөрөнгийг удирдлагаар шийдвэрлүүлж, холбогдох стандартын дагуу нягтлан бодох бүртгэлд тусгах болон худалдаж авсан бараа ажил үйлчилгээний чанарын баталгаа, гэрээний хэрэгжилтийн талаар болон төрийн хэмнэлтийн хуулийн хэрэгжилттэй холбоотой өгсөн зөвлөмжүүдийг тусгасан болно.

Аудитыг Лайт энд Дилайт Аудит ХХК-ийн ахлах аудитор Ц.Төмөрсүх, аудитор Л.Мөнхцэцэг нар гүйцэтгэж, гүйцэтгэх захирал М.Нурболат, чанарын хяналтын менежер Т.Магсаржав нар анхан шатны чанарын хяналтыг, Санхүү-Нийцлийн аудитын газрын ахлах аудитор Б.Эрдэнэзул, аудитын менежер С.Нацагдорж, газрын захирал, тэргүүлэх аудитор Ц.Наранчимэг нар дараагийн шатны чанарын хяналтыг тус тус хэрэгжүүлсэн.

Эрдэнэс алт ресурс ХХК-ийн 2023 оны санхүүгийн тайлангаа Үндэсний аудитын газарт 2024 оны 02 дугаар сарын 15-ны өдрийн 01/73 дугаар албан бичгээр ирүүлсэн байна.

4.2 Материаллаг байдал

Төлөвлөлтийн болон гүйцэтгэлийн материаллаг байдлыг АДБОУС 2320 дагуу тодорхойлсон бөгөөд материаллаг байдлын суурь үзүүлэлтээр татварын өмнөх ашгийг сонгож, материаллаг буруу илэрхийллийн эрсдэл “Дунд” гэж үнэллээ.

Төлөвлөлтийн материаллаг байдлыг 2022 оны орлогын дэлгэрэнгүй тайлангийн суурь үзүүлэлтээр татварын өмнөх ашгийн 53,245.5 сая төгрөгөөс 1.5 хувиар буюу 798.7 сая төгрөгөөр тогтоосныг аудитын явцад дахин хянаж шинэчлэн тогтоох шаардлагагүй гэж үзсэн.

4.3 Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийн хэрэгжилт

Тайлант жилд Эрдэнэс алт ресурс ХХК нь Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийн хэрэгжилтийг дараах байдлаар ханган ажилласан байна. Үүнд:

Тайлант онд төсөвт тавилга, эд хогшлын зардалд 2.4 сая төгрөг төсөвлөсөн боловч тайлант оны төсвийн гүйцэтгэлээр тавилга, эд хогшлын зардал гараагүй, хангамж, бараа материалын зардалд 640.6 сая төгрөг төсөвлөснөөс оны эцэс 400.1 сая төгрөг буюу 62.5 хувийн гүйцэтгэлтэй, 240.5 сая төгрөгийн хэмнэлттэй ажилласан байна.

Хөрөнгө оруулалтын зардлыг 29,277.9 сая төгрөгийг төсөвлөсөн бөгөөд гүйцэтгэлээр 14,161.9 сая төгрөг буюу 48.4 хувийн гүйцэтгэлтэй гарсан ба худалдан авалтын үйл ажиллагааг хуулийн дагуу зохион байгуулж, хэрэгжүүлэн ажиллажээ.

Зардал, цалин хөлсийг орлого, гүйцэтгэл, үр дүн, ашигтай нь уялдуулан ажиллах ажлын хүрээнд баяжуулах үйлдвэрээс гарсан хаягдлын усыг дахин ашиглах санаачилга гаргаж

хэрэгжүүлэх, сургалт, семинар, хурал, зөвлөгөөнийг цахим хэлбэрээр зохион байгуулж, төсвийн хэмнэлт хийхэд анхаарч ажиллаж байна.

4.4 Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн аудитын асуудал

АДБООУС 4000.16-д нийцлийн аудитыг санхүүгийн тайлангийн аудиттай хослуулан хийх тохиолдолд аудитор аль стандартыг дагаж мөрдөхийг үнэлэх, нийцлийн асуудлын талаарх дүгнэлтийг санхүүгийн тайланд өгөх аудиторын дүгнэлтээс тусад нь салгах хэрэгтэй гэж заасан байна.

Нийцлийн асуудлаар илэрсэн нийт 126,929.6 сая төгрөгийн зөрчилд 1 албан шаардлага хүргүүлээ.

4.4.1 Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилт

Шилэн дансны тухай хуулийн 6 дугаар зүйл, Засгийн газрын 2016 оны 29 дүгээр тогтоолоор баталсан "Шилэн дансны цахим хуудсанд тавих мэдээллийн агуулга, нийтлэг стандартыг тогтоох журам"-ын заалтыг хэрэгжүүлэх зорилгоор www.shilendans.gov.mn цахим хуудсанд холбогдох мэдээллийг оруулсан байх үүрэгтэй.

Илрүүлэлт: Шилэн дансны цахим хуудсанд мэдээлбэл зохих мэдээллээс цалингийн зардлаас бусад таван сая төгрөгөөс дээш үнийн дүн бүхий 74 удаагийн 111,479.0 сая төгрөгийн орлого, зарлагын мөнгөн гүйлгээг хугацаа хоцроосон, 5.0 сая төгрөгийн 1 зарлагын мөнгөн гүйлгээг алдаатай, 15,445.6 сая төгрөгийн 12 гүйлгээг мэдээлээгүй байна.

Энэ нь шилэн дансны тухай хуулийн 4 дүгээр зүйлийн 4.1.3 "тогтоосон хугацаанд, тогтмол, шуурхай мэдээлдэг байх", 6 дугаар зүйлийн 6.1 "Энэ хуулийн 3.1.1, 3.1.2 заасан байгууллага, албан тушаалтан дараах мэдээллийг тогтмол мэдээлнэ" гэж заасантай тус тус нийцэхгүй байна.

Шийдвэрлэсэн нь: Шилэн дансны цахим хуудсанд мэдээллийг хугацаанд нь байршуулах албан шаардлага хүргүүлээ.

4.4.2 Бусад хууль тогтоомжийн хүрээнд

1. Компанийн эзэмшилд байгаа бүх төрлийн авто тээврийн хэрэгслийн улсын дугаарыг цэнхэр дэвсгэртэй дугаараар солиогүй байна.

Энэ нь Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.4. "Төрийн болон орон нутгийн өмчид бүртгэлтэй бүх төрлийн авто тээврийн хэрэгсэлд бусад авто тээврийн хэрэгслээс ялгагдах тод дэвсгэр өнгө бүхий улсын дугаар хэрэглэнэ" гэж заасныг хэрэгжүүлээгүй, нийцсэн бөгөөд зохистой байх санхүүгийн тайлагналын батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна.

Шийдвэрлэсэн нь: Компанийн эзэмшилд байгаа бүх авто тээврийн хэрэгслийн улсын дугаарыг цэнхэр дэвсгэртэй дугаараар сольж хууль тогтоомжийн хэрэгжилтийг хангаж ажиллах зөвлөмж өгөв.

4.5 Завсрын аудитын үр дүн, өмнөх зөвлөмжийн хэрэгжилт

4.5.1 Завсрын аудитын талаар

Завсрын үеийн санхүүгийн тайлангийн аудитаар эхний хагас жилийн санхүүгийн тайланд аудит хийж, байгууллага, түүний орчин, дотоод хяналт, дотоод аудитын талаар ойлголт олж аван эрсдэл тодорхойлж, аудитын ерөнхий стратеги боловсруулсан.

4.5.2 Өмнөх аудитын мөрөөр авч хэрэгжүүлсэн арга хэмжээний үр дүн

Өмнөх оны санхүүгийн тайлангийн аудитаар илэрсэн 54.2 сая төгрөгийн алдаа зөрчилд давтан гаргахгүй байх 5 зөвлөмж, авлага, өглөг, урьдчилж төлсөн зардлын үлдэгдлийг

тооцоо нийлсэн акт үйлдэж баталгаажуулаагүй зөрчлийг арилгах 3 албан шаардлага хүргүүлснийг хэрэгжүүлж ажилласан байна.

Хүснэгт 2. Төлбөрийн акт, албан шаардлага, зөвлөмжийн хэрэгжилт

Үзүүлэлт	Өмнөх аудитаар өгсөн		Биелэлт		
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Хувь
Албан шаардлага	3	37,653.7	3	37,653.7	100
Зөвлөмж	5	16,511.1	5	16,511.1	100
Нийт дүн	8	54,164.8	8	54,164.8	100

4.6 Дараагийн аудитаар анхаарах асуудал

Дараагийн аудитаар тендер сонгон шалгаруулалт амжилтгүй болсон, Эрдэнэс силвер ресурс ХХК-ийг Эрдэнэс алт ресурс ХХК-д нэгтгэсэнтэй холбоотойгоор үнэлгээний хорооны гишүүд өөрчлөгдсөн зэргээс шалтгаалан худалдан авалтын үйл ажиллагаа хойшилж оны сүүлд худалдан авалт хийгдэж гүйцэтгэл дүгнэгдээгүй тул дараагийн аудитаар 3,846.3 сая төгрөгийн худалдан авалтад нарийвчилсан шинжилгээний горим сорил хэрэгжүүлэх шаардлагатай.

5. АУДИТЫН ИЛРҮҮЛЭЛТ

Аудитаар нягтлан бодох бүртгэл, тайлагналтай холбоотой нийт 5,640.1 сая төгрөгийн 11 алдаа¹ илэрснээс аудитын явцад 5,622.6 сая төгрөгийн 10 алдааг залруулж, 17.5 сая төгрөгийн 1 алдааг дахин давтан гаргахгүй байх зөвлөмж өглөө.

Залруулсан алдаа:

- Тайлант хугацаанд 6 удаагийн ажил гүйлгээгээр нийт 29.7 сая ам.долларыг арилжаалж төгрөгт хөрвүүлэх үед гадаад валютын зарлагын гүйлгээг монгол банкны ханшаар тооцож бүртгэлд тусгаагүйгээс шалтгаалан 87.3 сая төгрөгийн ханшийн зөрүүний алдагдлыг бүртгээгүй алдааг ханшийн зөрүүний хэрэгжсэн алдагдалд залруулсан.
- Өндөр насжилттай авлагад НБББББ-т тусгасны дагуу 51.9 сая төгрөгийн найдваргүй авлагын нөөц тооцож байгуулаагүй алдааг нөхөж нөөц байгуулан залруулсан.
- Тухайн харилцагчийн авлага, өглөгийг нэгтгэж хаагаагүйн улмаас илүү илэрхийлсэн 400.0 сая төгрөгийн авлага, өглөгийг нэгтгэж залруулсан.
- Samsung C&T Corporation-д борлуулсан 641,042 кг баяжмалын өртөг болох 4,004.3 сая төгрөгийг дутуу бүртгэсэн алдааг бараа материалаас борлуулсан барааны өртөгт залруулсан.
- Сидар ХХК-д 2023 оны 6 дугаар сард борлуулсан 270 тн шатахууны 18.7 сая төгрөгийн борлуулалтыг авлага дутуу үүсгэсэн алдааг авлага үүсгэж залруулсан.
- Хөрөнгийн шинжтэй 2.1 сая төгрөгийн бараа материалыг зардалд бүртгэсэн алдааг бараа материалд залруулсан.
- Аудитын явцад залруулсан ажил гүйлгээний татварын зардалд нөлөөлөх дүн буюу 958.0 сая төгрөгөөр татварын өр буурсныг залруулсан.
- Хөрөнгийн анхны өртгөөс 0.15 сая төгрөгөөр элэгдэл илүү байгуулсан алдааг элэгдлийн зардлыг бууруулж залруулсан.
- Өмнөх тайлант хугацаанд хамааралтай зардлыг тайлант хугацааны зардлаар бүртгэсэн 41.3 сая төгрөгийн зардлыг өмнөх үеийн хуримтлагдсан ашигт залруулсан.
- Дараагийн тайлант оны зардалд хамаарах урьдчилж төлсөн түрээс, программ хангамжийн ашиглалтын төлбөр, бараа ажил үйлчилгээний урьдчилгаа төлбөр зэрэг нийт 58.8 сая төгрөгийн зардлыг аккруэл сууриар бүртгээгүй, тайлант хугацааны зардлаар бүртгэснийг залруулсан.

Залруулаагүй алдаа:

Илрүүлэлт: Өвөр монголын Жүй Ин худалдааны компаниас гэрээний дагуу төлсөн буюу урьдчилж орсон орлогын үлдэгдэл харилцагчийн тооцооны дүнгээс 5,081.49 ам.доллар буюу 17.5 сая төгрөгөөр илүү илэрхийлэгдсэн байна.

Энэ нь Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1.4 "үнэн зөв байх", 20 дугаар зүйлийн 20.2 "Ерөнхий нягтлан бодогч дараах үүрэг хүлээнэ: 20.2.6 эд хөрөнгийн болон төлбөр тооцооны тооллого хийх, үр дүнг шийдвэрлэх, бэлтгэн нийлүүлэгч, худалдан авагчтай тооцоо хийж, үлдэгдлийг баталгаажуулж, баримтжуулах ажлыг зохион байгуулах, удирдах" заалттай нийцэхгүй байна.

Өгсөн зөвлөмж: Санхүүгийн тайланд авлага, өглөгийн үлдэгдлийг санхүүгийн тайлан гарахаас өмнө харилцагчидтай тооцоо нийлж баталгаажуулж байх, зөрүү гарсан тохиолдолд шалтгааныг тодорхойлж залруулах.

¹ Мэдээллийг тусгахгүй орхигдуулах, буруу тусган илэрхийлэх, үүнд, математик үйлдлийн алдаа, НББ-ийн бодлогыг мөрдөхөд гарсан алдаа, бодит байдлыг буруу тайлбарласан /буруу ойлгосон/, хайнга хандсан /мартсан, тэмдэглээгүй орхисон/.

Аудитаар нийт 1,062.4 сая төгрөгийн 7 зөрчил илэрснээс, 2.5 сая төгрөгийн зөрчилд 1 төлбөрийн акт тогтоож, 712.8 сая төгрөгийн зөрчилд 2 албан шаардлага хүргүүлж, 347.1 сая төгрөгийн зөрчилд 4 зөвлөмж өгсөн.

Аудитаар илэрсэн 1,079.9 сая төгрөгийн зөрчил нь бидний тогтоосон материаллаг байдлын түвшнээс 281.2 сая төгрөгөөр давсан байгаа тул "Хязгаарлалттай" дүгнэлт өглөө.

Төрийн болон орон нутгийн өмчийн хөрөнгөөр бараа ажил үйлчилгээ худалдан авах тухай хуулийн дагуу худалдан авалтыг зохион байгуулаагүй 712.8 сая төгрөг, Төрийн хэмнэлтийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн холбогдох заалтуудыг хэрэгжүүлээгүй 367.1 сая төгрөгийн зөрчлүүдийг эс тооцвол санхүүгийн тайлан дахь ажил гүйлгээг аккрузал сууриар хөтөлж, нийтлэг зорилготой, үнэн зөв толилуулгын үзэл баримтлалын дагуу бэлтгэсэн байна.

Эрдэнэс алт ресурс ХХК-ийн 2023 оны санхүүгийн тайлан дахь ажил гүйлгээг аккрузал сууриар хөтөлж, нийтлэг зорилготой, үнэн зөв толилуулгын үзэл баримтлалын дагуу бэлтгэсэн байна

5.1 Төлбөрийн акт

5.1.1. Хурал уулзалт, зочин хүлээн авалтын зардалд 2.5 сая төгрөгийг зориулалт бусаар зарцуулсан байна.

Энэ нь Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийн 15 дугаар зүйлийн 15.1 "төсвийн байгууллага, төрийн болон орон нутгийн өмчит хуулийн этгээдэд дараах зүйлсийг хориглоно", 15.1.7 "байгууллагын төсвөөр согтууруулах ундаа худалдан авах" гэж заасныг зөрчсөн байна.

Шийдвэрлэсэн нь: Улсын төсөвт төвлөрүүлэх төлбөрийн акт тогтоов.

5.2 Албан шаардлага

5.2.1. Тайлант онд 712.8 сая төгрөгийн бараа, ажил үйлчилгээг худалдан авахдаа нийт төсөвт өртгийг хувааж шууд худалдан авалтыг хийж тендер шалгаруулалтын журмыг мөрдөлгүй, шууд гэрээ байгуулсан, мөн гэрээ байгуулалгүй худалдан авалтыг хийсэн байна.

Энэ нь Төрийн болон орон нутгийн өмчийн хөрөнгөөр бараа ажил үйлчилгээ худалдан авах тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.1 "Худалдан авах ажиллагаанд ил тод, өрсөлдөх тэгш боломжтой, үр ашигтай, хэмнэлттэй, хариуцлагатай байх зарчмыг баримтална", 8 дугаар зүйлийн 8.5 "Энэ хуулийн 8.1 дэх хэсэгт заасан босго үнэд багтаах, эсхүл нээлттэй тендер шалгаруулалтын журмыг хэрэглэхээс зайлсхийх зорилгоор нийт төсөвт өртгийг хувааж хэд хэдэн тендер шалгаруулалт явуулахыг хориглоно", 8.6 "Захиалагч өрсөлдөөнийг дэмжих зорилгоор бараа, ажил, үйлчилгээг зориулалт, нэр төрөл, газар зүйн байрлалыг харгалзан нэг төрлийн болон ижил төстэй байдлаар нь хэд хэдэн багцад хувааж тендер шалгаруулалт явуулж болно", 8.7 "Захиалагч энэ хуулийн 8.6-д зааснаар тендер шалгаруулалтыг багцад хувааж явуулахдаа дараах шаардлагыг хангана: 8.7.1 "тендер шалгаруулалтын журмыг сонгохдоо бүх багцын нийлбэр өртгийг үндэслэл болгох", Засгийн газрын 2021 оны 124 дүгээр тогтоолоор батлагдсан "Төрийн болон орон нутгийн өмчийн хөрөнгөөр бараа, ажил, үйлчилгээ худалдан авах ажиллагааны журмыг сонгоход баримтлах босго үнэ" тогтоох тогтоол, Сангийн сайдын 2021 оны 102 дугаар тушаалаар батлагдсан "Төрийн болон орон нутгийн өмчийн хөрөнгөөр бараа, ажил, үйлчилгээ худалдан авах ажиллагааг төлөвлөх, тайлагнах журам"-ыг зөрчсөн байна.

Шийдвэрлэсэн нь: Худалдан авах ажиллагааны тухай хууль, журмыг мөрдөн ажиллаж, зөрчлийг давтан гаргахгүй байх албан шаардлага хүргүүлэв.

5.2.2. Өмнөх онд Эрдэнэс силвер ресурс ХХК-ийн 2022 оны санхүүгийн тайлангийн аудитаар өгсөн НБББББ-тэй холбоотой 2 зөвлөмж, худалдан авах ажиллагаатай холбоотой 4 албан шаардлагын хэрэгжилт бүрэн хангагдаагүй байна.

Энэ нь Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1.1 "бие даасан байх", 18 дугаар зүйлийн 18.1 "Нягтлан бодох бүртгэлийг удирдан зохион байгуулах үүргийг аж ахуйн нэгж, байгууллагын гүйцэтгэх удирдлага хүлээнэ", 18.2 "Аж ахуйн нэгж, байгууллагын удирдлага нь нягтлан бодох бүртгэлийн хууль тогтоомж, стандарт, дүрэм, журам, зааварт нийцүүлэн нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын баримт бичгийг баталж, мөрдөж ажиллана", 20 дугаар зүйлийн 20.2 "Ерөнхий нягтлан бодогч дараах үүрэг хүлээнэ", 20.2.2 "аж ахуйн нэгж, байгууллагын нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын баримт бичгийг боловсруулах, батлуулах, хэрэгжилтийг зохион байгуулах" гэж заасантай нийцээгүй байна.

Шийдвэрлэсэн нь: Нэгдлийн хэмжээнд боловсруулагдаж байгаа НБББББ-т компанийн үйл ажиллагааны онцлогт тохирсон саналаа өөрсдийн нөөц боломжоор нэмэлт зардал гаргахгүйгээр тусгаж батлуулах, зөрчлийг давтан гаргахгүй байх албан шаардлага хүргүүлэв.

5.3 Зөвлөмж

Цаашид анхаарвал зохих асуудлыг тэргүүлэх ач холбогдлын дарааллаар эрэмбэлэн харуулав. Үүнд

5.3.1. Анхан шатны баримтын бүрдэлтэй холбоотой асуудал

Илрүүлэлт: Мөнгөн хөрөнгийн ажил гүйлгээг анхан шатны баримт руу тулган шалгахад 9.3 сая төгрөгийн худалдан авалтад цахим төлбөрийн баримт гаргуулан аваагүй байна.

Энэ нь Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 13 дугаар зүйлийн 13.1 "Анхан шатны баримт нь нягтлан бодох бүртгэл хөтлөх, санхүүгийн тайлан, мэдээллийг үнэн, зөв гаргах үндэслэл болно", 13.7 "Анхан шатны баримтын бүрдэлгүй ажил, гүйлгээг бүртгэх, санхүүгийн тайланд тусгахыг хориглоно" гэж заасныг хэрэгжүүлээгүй, санхүүгийн тайлагналын иж бүрэн байх батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна.

Өгсөн зөвлөмж: Анхан шатны баримтын бүрдлийг иж бүрэн хийж, баримтгүй гүйлгээг бүртгэлд тусгахгүй байх.

5.3.2. Үйлдвэрлэсэн бүтээгдэхүүний өртөгтэй холбоотой асуудлаар

Илрүүлэлт: Үйлдвэрлэлийн шат дамжлага бүрд өртөг хуримтлуулж бүртгэхтэй холбоотой хуваарилах зардлын суурь тодорхойлоогүй байна. Мөн бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэлд хамааралгүй зардлыг өртөгт хуримтлуулж бүртгэсэн.

Энэ нь Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1.3 "жинхэнэ хэрэгжилтийн", 5.1.4 "үнэн зөв байх", 14 дүгээр зүйлийн 14.4 "Нягтлан бодох бүртгэлд дараах зүйлсийг заавал бүртгэнэ: 14.4.5.бүх орлого", 18 дугаар зүйлийн 18.1 "Нягтлан бодох бүртгэлийг удирдан зохион байгуулах үүргийг аж ахуйн нэгж, байгууллагын гүйцэтгэх удирдлага хүлээнэ" гэж заасантай нийцээгүй, байна.

Өгсөн зөвлөмж: Бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэлтэй холбоотой нийтлэг гардаг зардлын хуваарилагдах суурийг тодорхойлж үйлдвэрлэлийн шат дамжлага бүрд зардлыг хуваарилах, үйлдвэрлэлд хамааралгүй зардлыг бүтээгдэхүүний өртөгт тусгахгүй байх.

5.3.3. Ашиглахгүй байгаа үндсэн хөрөнгөтэй холбоотой асуудлаар

Илрүүлэлт: Компанийн үндсэн хөрөнгөөр бүртгэлтэй, үйл ажиллагаанд ашиглахгүй байгаа 19 тээврийн хэрэгсэлд тайлант хугацаанд санхүүгийн тайлангийн зорилгоор 278.4 сая төгрөгийн элэгдэл тооцсон байна.

Энэ нь Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1.3.жинхэнэ хэрэгжилтийн; 5.1.4.үнэн зөв байх", 18 дугаар зүйлийн 18.1. "Нягтлан бодох бүртгэлийг удирдан зохион байгуулах үүргийг аж ахуйн нэгж, байгууллагын гүйцэтгэх удирдлага хүлээнэ", НББОУС-16 Үл хүлээн зөвшөөрөлт 67 "Үндсэн хөрөнгийн зүйлийн дансны үнийг дараах тохиолдолд үл хүлээн зөвшөөрөх буюу данснаас хасна: 67.б "хөрөнгийг данснаас хасах буюу борлуулах эсвэл түүний ашиглалтаас ирээдүйн эдийн засгийн үр өгөөж хүртэхгүй болсон үед" гэж заасантай нийцээгүй, нийцсэн бөгөөд зохистой байх санхүүгийн тайлагналын батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна.

Өгсөн зөвлөмж: Ашиглахгүй байгаа хөрөнгийг цаашид хэрхэн эдийн засгийн өгөөжийг хүртэх эсэхийг тодорхойлж, засаглах эрх бүхий этгээдээр шийдвэрлүүлэн нягтлан бодох бүртгэлд тусгаж ажиллах.

5.3.4. Бараа ажил үйлчилгээний чанарын баталгаа, гэрээний хэрэгжилтийн талаар

Илрүүлэлт: Бараа ажил үйлчилгээ худалдан авах гэрээний үүргийн биелэлтийг хангуулах зорилгоор чанарын баталгааг 5 хувиар суутган тооцох тухай гэрээнд заасан боловч гурван харилцагчаас нийт 39.8 сая төгрөгийн баталгааг суутган тооцоогүй байна.

Энэ нь Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1.3. жинхэнэ хэрэгжилтийн", 5.1.4. үнэн зөв байх", 18 дугаар зүйлийн 18.1 "Нягтлан бодох бүртгэлийг удирдан зохион байгуулах үүргийг аж ахуйн нэгж, байгууллагын гүйцэтгэх удирдлага хүлээнэ", 20 дугаар зүйлийн 20.2.5 "дансны өглөг, авлага ба төлбөрийн тооцоог хянах, ажил, гүйлгээг гарахаас нь өмнө хянан, баталгаажуулах" гэж заасантай нийцээгүй байна.

Өгсөн зөвлөмж: Харилцагч нартай байгуулсан гэрээний үүргийн биелэлтийг хангуулах талаар хяналтыг сайжруулах, чанарын баталгааг суутган тооцож ажиллах, цаашид зөрчлийг давтан гаргахгүй байх.

Дээрх зөвлөмжийн биелэлтийг төрийн аудитын байгууллагад 2024 оны 09 дүгээр сарын 02-ны өдрийн дотор ирүүлнэ үү.

Аудитын явцад бидэнтэй хамтран ажилласан холбогдох ажилтнуудад талархал илэрхийлье.

6. АУДИТААР ИЛЭРСЭН БУРУУ ИЛЭРХИЙЛЛИЙН НЭГТГЭЛ

Санхүүгийн тайлангийн аудитын алдааны нэгтгэл

/мянган төгрөгөөр/												
Алдааны товч утга	Нийт алдаа		Мэдээллийг тусгахгүй оржигдуулсан		Буруу тусган илэрхийлсэн		Үүнээс				Зөвлөмж	
							Запруулсан		Запруулаагүй			
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн
Тайлант хугацаанд 6 удаагийн ажил гүйлгээгээр 29.7 сая ам.долларыг арилжаалж төгрөгт хөрвүүлэх үед гадаад валютын зарлагын гүйлгээг хэлцлийн ханшаар тооцож бүртгэлд тусгаснаас шалтгаалан 87.3 сая төгрөгийн ханшийн зөрүүний алдагдлыг бүртгээгүй байна.	1	87,279.3	1	87,279.3	-	-	1	87,279.3	-	-	-	-
1-2 жилийн насжилттай 130.4 сая, 3-аас дээш жилийн насжилттай 38.8 сая төгрөгийн авлагатай байгаа бөгөөд НБББББ-т тусгасны дагуу үнд 51.9 сая төгрөгийн найдваргүй авлагын нөөц байгуулаагүй байна.	1	51,876.8	1	51,876.8	-	-	1	51,876.8	-	-	-	-
Тайлант хугацааны эцэст Сидар ХХК-аас 400.0 сая төгрөгийн авлага, 517.4 сая төгрөгийн өглөг тайлагнасан ба тооцоог нэгтгэж хаагаагүйн улмаас авлага, өглөг тус бүр 400.0 сая төгрөгөөр тус тус илүү илэрхийлэгдсэн байна.	1	400,000.0	-	-	1	400,000.0	1	400,000.0	-	-	-	-
11-р сард Samsung C&T Corporation-д борлуулсан 641,042 кг баяжмалын өртөг болох 4,004.3 сая төгрөгийн ажил гүйлгээг дуугуу бүртгэсэн байна./Үүнээс шалтгаалан татварын өмнөх ашиг 4,005.7 сая төгрөгөөр тус тус илүү илэрхийлэгдсэн бөгөөд татварын зардал/өглөгт нөлөөлнө/	1	4,004,324.2	1	4,004,324.2	-	-	1	4,004,324.2	-	-	-	-
2023 оны 6-р сард Сидар ХХК-д борлуулсан 270 тн шатахууныг өртгөөс 17.0 сая (НӨАТ-гүй) төгрөгөөр бага үнээр буюу алдагдалтайгаар борлуулсан байна.	1	18,721.5	1	18,721.5	-	-	1	18,721.5	-	-	-	-
Компани 2.1 сая төгрөгийн хөрөнгийн шинжтэй зүйлсийг зардалд бүртгэсэн.	1	2,101.9	-	-	1	2,101.9	1	2,101.9	-	-	-	-
Аудитын явцад запруулсан ажил гүйлгээний нөлөөллөөр татварын өр буурсан.	1	958,000.2	-	-	1	958,000.2	1	958,000.2	-	-	-	-

2003057 Тоос цуглуулагч/ Лаборатори/ хөрөнгөд анхны өртгөөс давсан буюу илүү элэгдэл бодогдсон байна.	1	155.6	-	-	1	155.6	1	155.6	-	-	-	-
Өмнөх тайлант хугацаанд хамааралтай нягтлан бодох бүртгэлд алдаатай тусгагдсан байсан 41.3 сая төгрөгийн зардлыг 2023 онд нөхөж тусгаж залруулахдаа тайлант хугацааны зардлаар бүртгэсэн	1	41,302.7	-	-	1	41,302.7	1	41,302.7	-	-	-	-
Дараагийн тайлант оны зардалд хамаарах урьдчилж төлсөн түрээс, программ хангамжийн ашиглалтын төлбөр, бараа ажил үйлчилгээний урьдчилгаа төлбөр болох нийт 75.3 сая төгрөгийн зардлыг аккрузал сууриар бүртгээгүй, тайлант хугацааны зардлаар бүртгэсэн байна.	1	58,820.0	-	-	1	58,820.0	1	58,820.0	-	-	-	-
ЭАР ХХК-ийн бүртгэлд байгаа Өвөр монголын Жүй Ин худалдааны компаниас орсон урьдчилж орсон орлого аудитын тулган баталгаажуулалтын дүнгээс 5,081.49 ам.доллар илүү илэрхийлэгдсэн байна.	1	17,508.3	-	-	1	17,508.3	-	17,508.3	1	17,508.3	1	17,508.3
Дүн	11	5,640,090.5	4	4,162,201.8	7	1,477,888.7	10	5,622,582.2	1	17,508.3	1	17,508.3

Санхүүгийн тайлангийн аудитын зөрчлийн нэгтгэл

/мянган төгрөгөөр/												
Зөрчлийн товч утга	Нийт зөрчил		Үүнээс								Хууль, хяналтын байгууллага д шилжүүлсэн асуудал	
			Төлбөрийн акт		Албан шаардлага		Зөвлөмж		Хариуцлага тооцуулах албан шаардлага			
	Тоо	Дүн									Тоо	Дүн
	Мөнгөн хөрөнгийн ажил гүйлгээг анхан шатны баримт руу тулган шалгахад 9.3 сая төгрөгийн худалдан авалтын НӨАТ-ийн төлбөрийн баримт гаргуулан аваагүй байна	1	9,372.0	-	-	-	-	1	9,372.0	-	-	-
1		19,481.8	-	-	-	-	1	19,481.8	-	-	-	-
Үйлдвэрлэлийн шат дамжлага бүрт өртөг хуримтлуулж бүртгэхтэй холбоотой хуваарилах зардлын суурь тодорхойлоогүй байна. Мөн бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэлд												

ТӨРІЙН АУДИТЫН БАЙГУУЛ

01
ХЭЗГААРЛАГА
ТӨРИЙН АУДИТЫН БАЙГУУЛЛАГА
САНАЛ ДҮГНЭЛТ

ҮНДЭСНИЙ АУДИТЫН ГАЗАР АКТ

2024 оны 03 дугаар сарын 25 № 141/А0150458

Улаанбаатар хот

МАГ-2024/38/НА-СТА-ТӨА

Төлбөр барагдуулах тухай

Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлд заасан Төрийн аудитын байгууллагын бүрэн эрхийн хүрээнд Эрдэнэс алт ресурс ХХК-ийн 2023 оны санхүүгийн тайланд хийсэн аудитаар дараах зөрчил илэрлээ. Үүнд:

Тайлант онд 2,517,240.00 /хоёр сая таван зуун арван долоон мянга хоёр зуун дөчин/ төгрөгийг хурал, уулзалт, хүлээн авалтын арга хэмжээнд зарцуулсан байна.

Энэ нь Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийн 15 дугаар зүйлийн 15.1 "төсвийн байгууллага, төрийн болон орон нутгийн өмчит хуулийн этгээдэд дараах зүйлсийг хориглоно", 15.1.7 "байгууллагын төсвөөр согтууруулах ундаа худалдан авах" гэж заасныг зөрчсөн байна.

Иймд Төрийн аудитын тухай хуулийн 21 дүгээр зүйлийн 21.2 "Шалгагдагч этгээд төсөв, санхүү, нягтлан бодох бүртгэлийн үйл ажиллагаа болон төсвийн орлого бүрдүүлэх, зарцуулах, нийтийн өмч, хөрөнгө олж бэлтгэх, ашиглах, зарцуулах, хадгалах, хамгаалахтай холбоотой хууль тогтоомж, захиргааны хэм хэмжээний болон бусад эрх зүйн акт зөрчсөн бол төлбөрийн акт тогтооно", Монгол Улсын Ерөнхий аудиторовын 2020 оны А/95 дугаар тушаалаар баталсан "Албан шаардлага өгөх, төлбөрийн акт тогтоох" журмын 4.2.3.8 "Төрийн аудитын тухай хуулийн 21 дүгээр зүйлийн 21.2-т заасан бусад нөхцөл байдал үүссэн"-д заасныг үндэслэн **ТОГТООХ нь:**

1. Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийг зөрчиж зарцуулсан 2,517,240.00 /хоёр сая таван зуун арван долоон мянга хоёр зуун дөчин /төгрөгийг буруутай албан тушаалтнаар төлүүлж, Үндэсний аудитын газрын Төрийн сан дахь Аудитын шалгалтын орлогын 100900000601 тоот дансанд төвлөрүүлэх.
2. Актын биелэлтийг 2024 оны 9 дүгээр сарын 02-ны өдрийн дотор Үндэсний аудитын газарт ирүүлэхийг Эрдэнэс алт ресурс ХХК-ийн гүйцэтгэх захирлын үүрэг гүйцэтгэгч /Э.Ууганбаяр/, Санхүүгийн албаны дарга бөгөөд ерөнхий нягтлан бодогч /Д.Батжаргал/ нарт хариуцуулав.

ТӨЛБӨРИЙН АКТ ТОГТООСОН:

САНХҮҮ-НИЙЦЛИЙН АУДИТЫН ГАЗРЫН
ЗАХИРАЛ, ТЭРГҮҮЛЭХ АУДИТОР
АУДИТЫН МЕНЕЖЕР
ЛАЙТ ЭНД ДИЛАЙТ АУДИТ ХХК-ИЙН
ЗАХИРАЛ

Ц.НАРАНЧИМЭГ
С.НАЦАГДОРЖ

М.НУРБОЛАТ

Монгол Улс, Улаанбаатар хот, Чингэлтэй дүүрэг, 1-р хороо, Бага тойруу-3, Засгийн газрын 4 дүгээр байр,
Утас 51-264230

Z:\Ar\2024\0325 SNAG-11 Docx

0001090498

ҮНДЭСНИЙ АУДИТЫН ГАЗАР
АЛБАН ШААРДЛАГА

2024 оны 03 дугаар сарын 25 № 709/А0150458

Улаанбаатар хот

СНА Г-2024/38/НА-ЛТА-ТӨА
Зөрчил арилгах тухай

Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлд заасан Төрийн аудитын байгууллагын бүрэн эрхийн хүрээнд Эрдэнэс алт ресурс ХХК-ийн 2023 оны санхүүгийн тайланд хийсэн аудитаар дараах зөрчил илэрлээ. Үүнд:

Тус компанийн 2022 оны санхүүгийн тайлангийн аудитаар хойшлогдсон бондын хөрөнгө, урт хугацаат бондын өр төлбөрийн бүртгэлийг бодлогын баримт бичигт тодорхой тусгах, өөрийн үйл ажиллагааны онцлогт тохируулан, нэмэлт зардал гаргахгүйгээр нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын баримт бичигт өөрчлөлтийг тусгах талаар өгсөн 2 зөвлөмжийн хэрэгжилтийг бүрэн хангаж ажиллаагүй байна.

Энэ нь Төрийн аудитын тухай хуулийн 20 дугаар зүйлийн 20.3 "Шалгагдагч этгээд болон холбогдох бусад албан тушаалтан нь энэ хуулийн 20.2-т заасан зөвлөмжийн хүрээнд хэрэгжүүлсэн ажил, түүний үр дүнг төрийн аудитын байгууллагаас тогтоосон хугацаанд мэдэгдэнэ", Монгол Улсын Ерөнхий аудиторовын 2021 оны А/106 дугаар тушаалаар баталсан Төрийн аудитын байгууллагаас аудит хийх журмын 19.1 "Шалгагдагч этгээд аудитаар өгсөн зөрчил дутагдлыг арилгах, асуудлыг шийдвэрлэхэд чиглэсэн зөвлөмжийн дагуу зохих ёсоор арга хэмжээ авч, залруулах ажлыг зохион байгуулсан байна", 19.2 "Шалгагдагч этгээд аудитын тайланг баталгаажуулсан тушаалд заасан хугацаанд багтаан албан шаардлага, төлбөрийн акт, зөвлөмжийн мөрөөр авч хэрэгжүүлсэн арга хэмжээний биелэлтийг Төрийн аудитын байгууллагад тайлагнана" гэж тус тус заасныг зөрчсөн байна.

Иймд Төрийн аудитын тухай хуулийн 21 дүгээр зүйлийн 21.1 "Шалгагдагч этгээд хууль тогтоомж, захиргааны хэм хэмжээний болон бусад эрх зүйн акт зөрчсөн, хуулиар хүлээсэн албан үүргээ биелүүлээгүй бол алдаа, зөрчлийг таслан зогсоох, давтан гаргуулахгүй байх талаар байгууллага, албан тушаалтанд албан шаардлага өгнө.", Монгол Улсын Ерөнхий аудиторовын 2020 оны А/95 дугаар тушаалаар баталсан "Албан шаардлага өгөх, төлбөрийн акт тогтоох журам"-ын 4.2.1.10 "аудитаар илэрсэн алдаа, зөрчил, түүнийг арилгахаар өгсөн зөвлөмжийг хугацаанд нь хэрэгжүүлээгүй бол" гэж заасныг үндэслэн **ШААРДАХ нь:**

1. Өөрийн байгууллагын онцлог, үйл ажиллагаанд нийцсэн өөрчлөлтийг Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын баримт бичигт тусгуулах талаар толгой компанид хандаж шийдвэрлүүлэх, өмнөх аудитаар өгсөн зөвлөмжийг хэрэгжүүлж ажиллах, биелэлтийг 2024 оны 9 дүгээр сарын 02-ны өдрийн дотор Үндэсний аудитын газарт ирүүлэх;
2. Цаашид алдаа, зөрчлийг давтан гаргахгүй байх, хууль тогтоомжийг хэрэгжүүлж ажиллахыг Эрдэнэс алт ресурс ХХК-ийн гүйцэтгэх захирлын үүрэг гүйцэтгэгч /Э.Ууганбаяр/, Санхүүгийн албаны дарга бөгөөд ерөнхий нягтлан бодогч /Д.Батжаргал/ нарт даалгав.

АЛБАН ШААРДЛАГА ӨГСӨН:

САНХҮҮ-НИЙЦЛИЙН АУДИТЫН ГАЗРЫН
ЗАХИРАЛ, ТЭРГҮҮЛЭХ АУДИТОР
АУДИТЫН МЕНЕЖЕР
ЛАЙТ ЭНД ДИЛАЙТ АУДИТ ХХК-ИЙН
ЗАХИРАЛ

Ц.НАРАНЧИМЭГ
С.НАЦАГДОРЖ

М.НУРБОЛАТ

Монгол Улс, Улаанбаатар хот, Чингэлтэй дүүрэг, 1-р хороо, Бага тойруу-3, Засгийн газрын 4 дүгээр байр,
Утас 51-264230

Z:\Alban Shoardlaga\2024\0325\SNAG-15.Docx

0001080891

ҮНДЭСНИЙ АУДИТЫН ГАЗАР
АЛБАН ШААРДЛАГА

2024 оны 03 дугаар сарын 25 № 710/АДИСД458

Улаанбаатар хот

СНАГ-2024/38/НА-ЛТА-ТӨА

Зөрчил арилгах тухай

Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлд заасан Төрийн аудитын байгууллагын бүрэн эрхийн хүрээнд Эрдэнэс алт ресурс ХХК-ийн 2023 оны санхүүгийн тайланд хийсэн аудитаар дараах зөрчил илэрлээ. Үүнд:

Тайлант онд 712,782,213.00 /долоон зуун арван хоёр сая долоон зуун наян хоёр мянга хоёр зуун арван гурав/ төгрөгийн бараа, ажил, үйлчилгээний гүйцэтгэгчийг сонгон шалгаруулахдаа тендер шалгаруулалтын журмыг мөрдөөгүй, төсөвт өртгийг хувааж шууд гэрээ байгуулан худалдан авалт хийсэн, өмнөх аудитаар худалдан авах ажиллагаатай холбоотой өгсөн аудитын шийдвэрийг хэрэгжүүлж ажиллаагүй байна.

Энэ нь Төрийн аудитын тухай хуулийн 20 дугаар зүйлийн 20.3 "Шалгагдагч этгээд болон холбогдох бусад албан тушаалтан нь энэ хуулийн 20.2-т заасан зөвлөмжийн хүрээнд хэрэгжүүлсэн ажил, түүний үр дүнг төрийн аудитын байгууллагаас тогтоосон хугацаанд мэдэгдэнэ", Монгол Улсын Ерөнхий аудиторын 2021 оны А/106 дугаар тушаалаар баталсан Төрийн аудитын байгууллагаас аудит хийх журмын 19.1 "Шалгагдагч этгээд аудитаар өгсөн зөрчил дутагдлыг арилгах, асуудлыг шийдвэрлэхэд чиглэсэн зөвлөмжийн дагуу зохих ёсоор арга хэмжээ авч, залруулах ажлыг зохион байгуулсан байна", Төрийн болон орон нутгийн өмчийн хөрөнгөөр бараа ажил үйлчилгээ худалдан авах тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.1 "Худалдан авах ажиллагаанд ил тод, өрсөлдөх тэгш боломжтой, үр ашигтай, хэмнэлттэй, хариуцлагатай байх зарчмыг баримтална", 8 дугаар зүйлийн 8.5 "Энэ хуулийн 8.1 дэх хэсэгт заасан босго үнэд багтаах, эсхүл нээлттэй тендер шалгаруулалтын журмыг хэрэглэхээс зайлсхийх зорилгоор нийт төсөвт өртгийг хувааж хэд хэдэн тендер шалгаруулалт явуулахыг хориглоно", 8.6 "Захиалагч өрсөлдөөнийг дэмжих зорилгоор бараа, ажил, үйлчилгээг зориулалт, нэр төрөл, газар зүйн байрлалыг харгалзан нэг төрлийн болон ижил төстэй байдлаар нь хэд хэдэн багцад хувааж тендер шалгаруулалт явуулж болно", Засгийн газрын 2021 оны 124 дүгээр тогтоолоор батлагдсан "Төрийн болон орон нутгийн өмчийн хөрөнгөөр бараа, ажил, үйлчилгээ худалдан авах ажиллагааны журмыг сонгоход баримтлах босго үнэ" тогтоох тогтоол, гэж заасантай нийцээгүй байна.

Иймд Төрийн аудитын тухай хуулийн 21 дүгээр зүйлийн 21.1 "Шалгагдагч этгээд хууль тогтоомж, захиргааны хэм хэмжээний болон бусад эрх зүйн акт зөрчсөн, хуулиар хүлээсэн албан үүргээ биелүүлээгүй бол алдаа, зөрчлийг таслан зогсоох, давтан гаргуулахгүй байх талаар байгууллага, албан тушаалтанд албан шаардлага өгнө", Монгол Улсын Ерөнхий аудиторын 2020 оны А/95 дугаар тушаалаар баталсан "Албан шаардлага өгөх, төлбөрийн акт тогтоох журам"-ын 4.2.1.9 "Төрийн болон орон нутгийн өмчийн хөрөнгөөр бараа, ажил, үйлчилгээ худалдан авах тухай хууль тогтоомж зөрчсөн нь энэ журмын 4.2.3-т заасан нөхцөл үүсээгүй бол"-д заасныг үндэслэн **ШААРДАХ нь:**

Монгол Улс, Улаанбаатар хот, Чингэлтэй дүүрэг, 1-р хороо, Бага тойруу-3, Засгийн газрын 4 дүгээр байр, Утас 51-264230

Z:\Alban Shaardlaga\2024\0325 SNAГ-15.Docx

0001080892

1. Бараа, ажил үйлчилгээний гүйцэтгэгчийг хууль, журмын дагуу сонгон шалгаруулаагүй, өмнөх аудитаар өгсөн аудитын шийдвэрийн хэрэгжилтийг хангаж ажиллаагүй зөрчлийг арилгаж, биелэлтийг 2024 оны 9 дүгээр сарын 02-ны өдрийн дотор Үндэсний аудитын газарт ирүүлэх;
2. Цаашид алдаа, зөрчлийг давтан гаргахгүй байх, хууль тогтоомжийг хэрэгжүүлж ажиллахыг Эрдэнэс алт ресурс ХХК-ийн гүйцэтгэх захирлын үүрэг гүйцэтгэгч /Э.Ууганбаяр/, Санхүүгийн албаны дарга бөгөөд ерөнхий нягтлан бодогч /Д.Батжаргал/ нарт даалгав.

АЛБАН ШААРДЛАГА ӨГСӨН:
САНХҮҮ-НИЙЦЛИЙН АУДИТЫН ГАЗРЫН
ЗАХИРАЛ, ТЭРГҮҮЛЭХ АУДИТОР
АУДИТЫН МЕНЕЖЕР
ЛАЙТ ЭНД ДИЛАЙТ АУДИТ ХХК-ИЙН
ЗАХИРАЛ

Ц.НАРАНЧИМЭГ
С.НАЦАГДОРЖ

М.НУРБОЛАТ

ТА 9693 900
"033000"

ҮНДЭСНИЙ АУДИТЫН ГАЗАР
АЛБАН ШААРДЛАГА

2024 оны 03 дугаар сарын 25

№ 708/А0150458

Улаанбаатар хот

МАГ-2024/38/НА-ЛТА-ТӨА

Зөрчил арилгах тухай

Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлд заасан Төрийн аудитын байгууллагын бүрэн эрхийн хүрээнд Эрдэнэс алт ресурс ХХК-ийн 2023 оны санхүүгийн тайланд хийсэн аудитаар дараах зөрчил илэрлээ. Үүнд:

Шилэн дансны цахим хуудсанд цалингийн зардлаас бусад таван сая төгрөгөөс дээш үнийн дүн бүхий 74 удаагийн 111,479,040,536.39 /нэг зуун арван нэгэн тэрбум дөрвөн зуун далан есөн сая дөчин мянга таван зуун гучин зургаа/ төгрөгийн орлого, зарлагын мөнгөн гүйлгээг хугацаа хоцроосон, 5,000,000 /таван сая/ төгрөгийн 1 зарлагын мөнгөн гүйлгээг алдаатай мэдээлсэн, 15,445,644,111.17 /арван таван тэрбум дөрвөн зуун дөчин таван сая зургаан зуун дөчин дөрвөн мянга нэг зуун арван нэг/ төгрөгийн 12 гүйлгээг мэдээлээгүй байна.

Энэ нь Шилэн дансны тухай хуулийн 4 дүгээр зүйлийн 4.1.3 "тогтоосон хугацаанд, тогтмол, шуурхай мэдээлдэг байх", 6 дугаар зүйлийн 6.1 "Энэ хуулийн 3.1.1, 3.1.2 заасан байгууллага, албан тушаалтан дараах мэдээллийг тогтмол мэдээлнэ", 6.4 "Энэ хуулийн 3.1.1, 3.1.2-т заасан байгууллага дараах мэдээллийг долоо хоногийн дотор мэдээлнэ", 6.4.5 "цалингийн зардлаас бусад таван сая төгрөгөөс дээш үнийн дүн бүхий орлого, зарлагын мөнгөн гүйлгээг гүйлгээ тус бүрээр, гүйлгээний агуулга, хүлээн авагчийн нэр" гэж заасантай тус тус нийцэхгүй байна.

Иймд Төрийн аудитын тухай хуулийн 21 дүгээр зүйлийн 21.1 "Шалгагдагч этгээд хууль тогтоомж, захиргааны хэм хэмжээний болон бусад эрх зүйн акт зөрчсөн, хуулиар хүлээсэн албан үүргээ биелүүлээгүй бол алдаа, зөрчлийг таслан зогсоох, давтан гаргуулахгүй байх талаар байгууллага, албан тушаалтанд албан шаардлага өгнө.", Монгол Улсын Ерөнхий аудиторовын 2020 оны А/95 дугаар тушаалаар баталсан "Албан шаардлага өгөх, төлбөрийн акт тогтоох журам"-ын 4.2.1.11 "хууль тогтоомж, гэрээ, хэлцэл зөрчсөн алдаа, зөрчлийг таслан зогсоож, давтан гаргахгүй байх үр нөлөөтэй гэж үзсэн бусад нөхцөл байдал"-д заасныг үндэслэн **ШААРДАХ нь:**

1. Шилэн дансны нэгдсэн цахим хуудсанд мэдээллийг тогтоосон хугацаанд нь үнэн зөв мэдээлээгүй зөрчлийг арилгаж, биелэлтийг 2024 оны 9 дүгээр сарын 02-ны өдрийн дотор Үндэсний аудитын газарт ирүүлэх;
2. Цаашид алдаа, зөрчлийг давтан гаргахгүй байх, хууль тогтоомжийг хэрэгжүүлж ажиллахыг Эрдэнэс алт ресурс ХХК-ийн гүйцэтгэх захирлын үүрэг гүйцэтгэгч /Э.Ууганбаяр/, Санхүүгийн албаны дарга бөгөөд ерөнхий нягтлан бодогч /Д.Батжаргал/ нарт даалгав.

АЛБАН ШААРДЛАГА ӨГСӨН:

САНХҮҮ-НИЙЦЛИЙН АУДИТЫН ГАЗРЫН
ЗАХИРАЛ, ТЭРГҮҮЛЭХ АУДИТОР
АУДИТЫН МЕНЕЖЕР
ЛАЙТ ЭНД ДИЛАЙТ АУДИТ ХХК-ИЙН
ЗАХИРАЛ

Ц.НАРАНЧИМЭГ
С.НАЦАГДОРЖ

М.НУРБОЛАТ

Монгол Улс, Улаанбаатар хот, Чингэлтэй дүүрэг, 1-р хороо, Бага тойруу-3, Засгийн газрын 4 дүгээр байр,
Утас 51-264230

Z:\Alban Shaardlaga\2024\0325 SNAG-15 Docs

0001080894

[illegible]

Утас: +976 51 261585

Факс: +976 11 323266, 324653

Цахим шуудан: info@audit.gov.mn

Цахим хуудас: www.audit.mn

Хаяг: Засгийн газрын IV байр
Бага тойруу-3, Чингэлтэй дүүрэг
Улаанбаатар-15160, Монгол Улс